Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 55 (16578) 1984 оной мартын 5, понедельник Сэн 3 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта манай республикада политическэ үндэр дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрбэ.

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ТОЛОТОМО ГЭРШЭ

УЛААН-ҮДЫН ОКТЯБРЬСКА РАЙОН

...лан, үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө эмхидхэһэн юм. Илангаяа депутадта кандидадай хүдэлдэг цехэй залуушуул ехэ үүсхэл гарһан байна. Жэшээлхэдэ, нэхэгшэ Татьяна Кондратьева һунгалтын үдэр хүрэтэр 3,5 жэлэй түсэб дүүргэхэ гэһэн уялга абаа һэн. Тэрэ хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, 3 жэл 7 һарын түсэб бэелүүлбэ. Тиихэдэ Г. Лещева В. Яковлева хоёр тус тустаа 3,7—3,9 жэлэй түсэб дүүргэө. Ноохо һамналгын машинануудай операторнууд С. Раднаева, С. Цынгуева гэгшэд табан жэлэйнгээ даабари бэелүүлбэ. Н. Протопоповагай дагдаг ноохо угаагшадай бригада хоёр үдэрэй туршада алмагдаһан химическэ материал дээрэ хүдэлөө. Юрэдөөл, иимэрхүү жэшээнүүд эндэ олон даа.

Игэжэ түрүү комбинадай коллектив һунгалтын үдэрые угтаһан байна.

...«Текстильщик» гэжэ соёлой байшан соо СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин 16-дахи участок түбхинэнхэй. Үсэгэлдэр эртэ үглөөгүүр эндэ Эхэ оронойнгоо засагай эгээл дээдын зургаанай һунгалтада зорюулагдаһан баяр ёһололой митинг болобо. Тэрэнние нээхэдээ, һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ О. В. Кириллова бодото совет демократиин улам хүгжэжэ, һалбаржа байһан тухай хөөрэжэ үгөөд, суглараашадые депутадта кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхыень уряалба.

Удаань ажалай ветеран, ноохо илгагша Цырема Цыденовна Дабаева үгэ абажа, игэжэ мэдүүлбэ:

— Би табан үхибүү хүмүүжүүлжэ, наһанайнь харгыда гаргааб. Мүнөө дүрбэн ашатай болонхойб. Нёдондо миниии наһанда ехэ удха шанартай хоёр ушар болоо юм. Нэгэдэхеэр, би пенсиин наһанда хүрөөб. Хоёрдохёор, гэр бүлэдэмни комбинадай зүгһөө болбосон түхэлтэй шэнэ квартирын түлхюур барюулагдаа. Саашадаа шадал соогоо һайнаар хүдэлхые оролдохоб. Мүнөөдэр би үхибүүдэйнгээ, аша, зээнэрэйнгээ зол жаргалай түлөө дуугаа үгэхэеэ байһанаа мэдэрнэб.

— Манай комбинадта СССР-эй арадуудай үндэһэ яһатанай 28 түлөөлэгшэд нэгэ бүлэ шэнги эбтэйгээр ажаллана. Байгша оной хоёр һарын түсэбһөө гадуур 300 мянган түхэригэй продукци гаргаабди. Энэ амжалтаяа мүнөөдэртэ зорюулаабди, — гэжэ нарин сэмбын комбинадай нэхэгшэ Вера Демидовна Яковлева мэдүүлээд, жаргалта ажалай, арадуудай хани барисаанай түлөө дуугаа үгэхые һунгагшадые уряалаа.

Залуу һунгагша Лидия Атакинада үгэ үгтэнэ.

— Би комбинадай үйлэдбэриин-техническэ училищида һураныб. Һурагша бүхэн 70 түхэригэй стипенди абадаг, түлөөһэгүй эдеэ хоолоор хангагдадаг юм. Манай байра байдалые һайжаруулхын тула гансал үнгэрһэн жэлдэ 25 мянган түхэриг гаргагдаа. Ихэдээ Совет засагнай ургажа байһан залуушуулда айхабтар ехэ анхарал хандуулжа байна бшуу, — гэжэ тэрэ хэлээд саашань игэжэ нэмэбэ; — манай 18 һурагша түрүүшынхиеэ һунгалтада хабаадана. Арадай кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэ байһанаараа омогорхонобди.

Дайнай ба ажалай ветеран Яков Иулович Балембах үгэ хэлэхэдээ, наһан соогоо нилээд ехэ юумэ хараа даа, харин эгээл муухай бузарынь—дайн дажар гэжэ тэмдэглэбэ.

— Би Эб найрамдалай түлөө дуугаа үгэнэб, таанадые уряалнаб, — гэжэ тэрэ нэрьемэ альга ташалган доро һунгагшадта хандаба.

Тус участогта СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта эмхитэйгээр үнгэрөө. Һунгагшадай 80 процент шахууьн республикын түрүү предприятинуудай нэгэн—нарин сэмбын комбинадта хүдэлдэг юм. Комбинадай ээрэгшэ Галина Элиховна Скиданова эгээл түрүүлэн һунгуулиин бюллетень абажа, урна руу табиба...

Уран һайханай бүлгэмэйхид, пионернүүд болон һурагшад һунгагшадай урда концерт харуулаа, наада, зугаа дэлгээ.

Д. МУНКУЕВ,
манай корр.

...ЭРЭ: һунгалтын үедэ.

* * *

Улаан-Үдэ хотын 47-дохи кварталай ажаһуугшад үглөөнэй 6 час багаар һунгуулиингаа участогта олоороо сугларба. Эндэхи 49-дэхи дунда һургуулиин спортивна зал һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Түрүүшын һунгагшад: буурал толгойтой ажалай ба дайнай ветеранууд, залуушуул зургаан саг болохотойнь сасуу зал уруу һубариһаар оробо. Урнануудай саада тээнь намилзаһан улаан тугуудай дэргэдэ һургуулиин һурагшад хүндэлэлэй жагсаалда зогсоно. Ирагуу хүгжэм зэдэлнэ.

Ажалай ба дайнай ветеран Г. Б. Баженова һунгуулиин бюллетень абажа: «Совет демократиин түлөө, Эхэ оронойнгоо экономикын бүри хүгжэн һалбархын түлөө, дэлхэй дээрэ эб найрамдал байгуулхын түлөө дуугаа үгэнэб. Эгээл мүнөө үнгэргэгдэжэ байһан СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта гүнзэгы удха шанартай. Ушар иимэһээ эбтэйгээр дуугаа үгэхыетнай уряалнаб, — гээд мэдүүлбэ.

Удаань эндэ байһан һунгагшад һубарилдаһаар бюллетеньнүүдээ урна руу табинад.

Тус участогта бүхыдөө 3466 һунгагшад тоологдодог юм. Үглөөнэй найман сагта 601 хүн дуугаа үгөөд байба.

Манай һунгуулиин участогайхид һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Агитаторнуудай һунгагшадайнгаа дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Мүн лэ депутадуудта кандидадууд нүхэд Н. Г. Гладких, Ю. Н. Родьев гэгшэдтэй уулзалганууд үнгэргэгдөө. Өөһэдөөшье хараад үзыт даа. Урдахи һунгалтын үедэ манай квартал оройдоошье үгы байһан. Мүнөө район дотороо эгээл томо кварталнуудай нэгэн болонхой. Эндэ магазинууд, шэнэ һургуули, болбосон түхэлтэй, гэр байранууд олоор баригдаа. Тиихэдэ трамвайн ябаха харгы нээгдэнхэй. Игэжэ манай кварталайхид городой түбтэй найдамтай холбоотой болонхой. Энэ жэлэй дүүрэтэр эндэмнай почто, кулинарна магазин ашаглалгада тушаагдаха юм. Игэжэ гүрэнэй засагай дээдын зургаанай урдахи һунгалтаһаа мүнөө болотор иимэ ехэ юумэн хэгдээ бшуу, — гэжэ һунгуулиин участогай түрүүлэгшэ К. И. Иванов хөөрэнэ.

Манай корр.

* * *

Улаан-Үдын Октябрьска район һүүлэй жэлнүүдтэ ехээр урган бодоһон, һалбаран хүгжэһэн байна. Шэнэ шэнэ байрын гэрнүүд, һургуулинууд, поликлиникэнүүд, магазинууд, столовонууд, аптекэнүүд, жэрылдэн бодоо, Үнгэрэгшэ жэлдэ, 80—100 байратай арба гаран гэрнүүд ашаглалгада үгтэжэ, олон зуун хүнүүд шэнэ байрануудаа топлоһон байна. Трамвайн шэнэ лини городой түбһөө «Сосновый» тосхон хүрэтэр татагдаа. 1180 һурагшадай багтаха һууритай, тамаралгын бассейнтэй, спортивна залтай, буудалгын тиртэй, теплицэтэй шэнэ һургуули 47-дохи кварталда ашаглагдаһаар хоёр жэл болобо. Тиихэдэ тус районой 43-дахи кварталда шэнэ дунда һургуулиин байшан ашаглалгада оробо.

...43-дахи кварталай һунгуулиин 33-дахи участково комиссиин түрүүлэгшэ, 32-дохи һургуулиин директор Владимир Михайлович Гуляев үглөөнэй эгсэ 6 сагта һунгагшадые дуугаа үгэхыень уриба.

Саб сагаан самсатай, улаан галстугуудаа зүүнхэй пионер хүбүүд, басагад һунгагшадые угтажа, һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн уужам салуу спортивна залдаа уриба.

«Арад парти хоёрой бата нэгэдэл мандаха болтогон!» гэһэн уряа олоной анхарал хандуулна. Эгээн түрүүлэн һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаһан ажалай ветеран, Буряадай АССР-эй габьяата багша Феоктиста Ивановна Брыкова игэжэ мэдүүлбэ: — Би мүнөөдэр коммунистнууд болон партиинабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй түлөөлэгшэд—РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Ясновой, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай нэхэгшэ Н. Г. Гладких, ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй слесарьнүүдэй бригадир Ю. Н. Родьевой түлөө дуугаа баяр баясхалантайгаар үгэнэб. Үндэһэн Хуулиар олгогдоһон эрхэеэ эдлэн, бидэнэр засагай дээдын зургаанда өөрынгөө эрхим хүбүүд, басагадые дэбжүүлээ гээшэбди. Һунгагшадайнгаа этигэл найдабарие харюулжа шадаха, хүн зоной дунда хүндэтэй болоһон хүнүүднай манай һунгагшадай һанал бодолые бодстоор бэелүүлэн, зол жаргалта, баян дэлгэр, дайн дажаргүй, амгалан тайбан байдалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ байха гэжэ найданабди...

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка, 32-дохи дунда һургуулиие дүүргэһэн түрүүшынхиеэ һунгалтада хабаадагша Туяна Николаева игэжэ мэдүүлбэ.

— Залуу үетэндэ һураха, ажаллаха, амарха эрхэ олгоһон совет Хуулиин һайханда бидэ мүнөө зол жаргалтай байнабди. Эхэ оронойнгоо саашадаа улам түргэнөөр хүгжэн һалбархын түлөө би дуугаа үгэнэб».

Улаан-Үдын 43-дахи кварталай һунгагшад энэ үдэр эдэбхитэйгээр һунгалтадаа хабаадаба. Үглөөнэй 6 сагһаа 7 саг болотор 300 гаран һунгагшад дуугаа үгөөд байба.

С. ОЧИРОВ.

ЗАГАРАЙ

Загарайн районой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй, мүн байгша оной хоёр һарын түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Һүүлэй үедэ эндэ «СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые ажалай бэлэгүүдээр угтая!» гэһэн хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Тиигэжэ ажалай олон түрүүшүүл, бригаданууд, фермэнүүд болон промышленна предприятинуудай коллективүүд ажалдаа горитой амжалтануудые туйлаһан байна. Худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай, Загарайн лесхозой, Загарайн шубуунай фабрикын, Элхиин автомобиль заһабарилгын заводой, Хандагатайн леспромхозой болон бусад олон коллективүүд байгша оной хоёр һарын түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

...Загарай һууринай хүн зон эртэ үглөөнһөө урма баяртайгаар, согтой хүхюунээр соёлойнгоо байшан тээшэ субажа эхилбэ.

Эгээн түрүүлэн һунгахаяа ерэгшэдэй нэгэн, дайнай ба ажалай ветеран С. И. Дятин игэжэ хэлээ: «Би Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадажа, дайнай аюулые өөрынгөө нюдөөр хараһан хүм. Мүнөөшье хилын саагуурхи империалис хүсэнүүд, буу зэбсэгээрээ, атомна бомбонууд болон ракетэнүүдээрээ занаха һанаатай гээд мэдэнэбди. Совет арад эдэ заналтануудтань эршэтэ ажалаараа, хүсөөрөөшье харюу үгэхөөр бэлэн. Эб найрамдалые улам бэхижүүлхын тула Эхэ оронойнгоо экономикые, бэеэ хамгаалха хүсые саашадань улам хүгжөөхэ уялгатайбди. Би мүнөө парти болон правительствынгаа үнэн сэхэ политикын илан мандахын түлөө, эб найрамдалай түлөө дуугаа үгэнэб».

Удаань түрүүшынхеэ һунгагша Загарайн хэлхеэ холбооной отделениин телеграфистка Ольга Заиграева, олон үхибүүдэй эхэ-пенсионерка М. М. Заиграева гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, совет арадай амгалан тайбан байдалай түлөө дуугаа үгэнэбди гэжэ мэдүүлбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта Загарайн бусадшье нютагуудта эмхитэйгээр, һайндэрэйхеэр үнгэрбэ.

А. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
Загарайн поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

МУХАР-ШЭБЭР

Энэ үдэр манай нютагай хүн зондо илангаяа мартагдашагүй, тон ехэ һайндэр болобо. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад, малшад бүхы совет арадтаяа хамта СССР-эй Верховно Соведтэ бусад түрүү хүнүүдтэй хамта өөһэдынгөө эрхим хүбүүн, колхозойнгоо түрүүлэгшэ Анатолий Петрович Калашниковые һунгахаяа урма баяртай суглараа.

Үглөөгүүр бүри эртэ байхада тосхоной соёлой байшан тээшэ ябаган, моритой, машинатайшье хүнүүд субажа эхилээ һэн. Эгээл 6 часта Москвагай Кремлиин ордоной курантнуудай шэнхинэмэ аялгын зэдэлжэ эхилхэдэ, Никольскын һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ, ажахын профкомой түрүүлэгшэ Р. Ф. Афанасьев сугларагшадай үмэнэ тобшохон үгэ хэлэжэ, совет демократиин һайндэрөөр тэдэниие амаршалаад, дуугаа үгэжэ эхилхыень уряалба.

Бултанһаа түрүүлэн үнинэй колхозник ажалай болон дайнай ветеран Л. И. Калашников, түрүү хонишон А. Серозеев, бэрхэ шубуушан У. Ф. Зуева гэгшэд һунгуулиин бюллетеньнүүдые абажа, урнын дэргэдэ ерээд, өөһэдынгөө зүрхэнэй, һанал бодолой һайн һайхан үгэнүүдые хэлэнэ.

— Һаяхан Москва хотын Куйбышевска районой һунгагшадтай уулзалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненко үгэ хэлэхэдээ, манай түрэл партиин болон правительствын арад зонойнгоо ажабайдалые улам һайжаруулха, бүри жаргалтай һайн болгохын тула айхабтар ехэ оролдолго гаргадаг, саашадаашье гаргаха байһан тухайнь онсолон заагаа. Үнэхөөрөө манай бүхы орон дотор, тэрэ тоодо республикадамнай, түрэл колхоздомнайшье энэ һунгалтаһаа һунгалта болотор хэды ехэ һайн һайхан хэрэгүүд бүтээгдээ гээшэб гэжэ бидэ өөһэдөө хаража, мэдэжэ байнабди. Мүнөө совет гүрэнэй, Эхэ оронойнгоо улам хүсэтэй болохын, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан, аюулгүй байдалай мандахын түлөө дуугаа үгэхэ гээшэ дэмбэрэлтэ үндэр хэрэг болоно, — гэжэ үбгэн һунгагша Л. И. Калашников хэлээ.

Энээнтэй хамта манай ажалшад, малшад һунгалтын үдэртэ ажалай горитой бэлэгүүдтэй ерээ. Колхоз гүрэндэ мяха, һү худалдаха жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тэмсэл үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Ажахын хонишодой бригаданuудта түл абалга һайнаар үнгэргэгдэнэ. Эндэхи түрүү хонишод Н. И. Парфенов, А. Е. Давыдов, А. Н. Варфоломеев гэгшэд зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад байна. Хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ техникэшье заһабарилагдажа бэлэн болгогдоо.

Үдэрэй 12 час болоод байхада, колхозой түб тосхоной, мүн дүтэ ойрын, холыншье бригадануудай хонишод, малшад гол түлэб дуугаа үгэжэ дүүргэөд байба. Тиигэжэ манай һунгуулиин участогай һунгагшад Сэлэнгын 362-дохи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидат А. П. Калашников, Гусиноозерскын 519-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат З. Ц. Гылыкова, Эрхүүгэй һунгуулиин 10-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат М. А. Яснов гэгшэдэй түлөө дуугаа нэгэн һаналтайгаар патриотическа үндэр дэбжэлтэтэйгээр үгэбэ.

Е. ЕРОФЕЕВ,
Никольскын һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой зүгышэн.

ЯРУУНА

Манай районой ажалшад СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые ажалай болон политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэбэ. Районой промышленна предприятинууд, колхоз, совхозууд, эмхи зургаанууд энэ бүгэдэ арадай һайндэрые амжалта түгэсөөр угтаа. Олохон түрүү коллективүүд продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха һунгалтын урда тээ абаһан уялганууддаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлһэн байха юм.

Район дотор һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин 23 участок байгуулагдаа һэн. Эдэ участогуудта үглөөнэй 6 сагта һунгалта эмхитэйгээр эхилээ. Үглөөнэй 10 саг болоодүй байхада, 5 участогай бүхы һунгагшад дуугаа үгэжэ дүүргэһэн байгаа.

...Үглөөнэй 6 саг. Һарһатын һунгуулиин участогай һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Ю. Д. Дашиев СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрөөр һунгагшадаа халуунаар амаршалаад, бюллетеньнүүдые абахыень уряалаа.

Түрүүлэн урнада ерэһэн ажалай болон дайнай ветеран Ж. С. Аюрзанаев үгэ абаа.

— Мүнөө бидэ оронойнгоо эрхим хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа үгэхэдөө, дэлхэй дээрэ амгалан байдал байгуулхын, дайн дажаргүйгөөр саашадаа эбтэй этэйгээр ажаһуухын түлөө дуугаа үгэнэб,— гээд тэрэ мэдүүлээ.

Яруунын районой һунгуулиин участогуудта үглөөнэй арбан сагта бүхы һунгагшадай 54 процентнь дуугаа үгөөд байгаа.

А. ВАХРАМЕЕВ,
КПСС-эй Яруунын райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

АМЖАЛТАНУУДАА АРЬБАДХАХА

...эрэгсэлнүүдые дэлхэйн 66 орондо эльгээнэ. Хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод Байгал-Амарай түмэр замые, ороной бусад районуудые, мүн хилын саанахи гүрэнүүдые хангадаг бшуу. Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно, Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай, прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй, барилгын управлениин, 1-дэхи автотранспортна ашаа зөөлгын предприятиин коллективүүд түрүүшүүлэй тоодо ябана.

Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн баярай жэлые Октябрьска район, бүхы талаһаань харахада, яһала амжалтатай түгэсхөө. Жэшээнь, промышленна үйлэдбэриин ургалта 3,7 процент болоо. 670 миллион түхэригэй продукци худалдагдаба. Капитальна барилгын түсэб 104,5 процент дүүргэгдээ. 81 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглагдаа. Тобшолон хэлэхэдэ, районой барилгашадай бүхы коллективүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө сүм дүүргэһэн байна.

Советскэ районой ажалшад продукци худалдаха түсэбөө 103 процент дүүргэжэ, үйлэдбэриин хэмжээе ба ажалай бүтээсые 1982 онойхидо орходоо нилээд дээшэлүүлжэ шадаа.

Һаяхан Буряад драмын академическэ театрай байшан соо Улаан-Үдэдэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барюулалгын баяр ёһололдо зорюулагдаһан городой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан болобо.

Энэ суглаае КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Тимашов нээжэ, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляковто үгэ үгэбэ.

Нүхэр А. М. Беляков городой ажалшадые үндэр шагналтайнь амаршалха зуураа, ерэхэ жэлдэ Улаан тугаа алдахагүйн тула республикын ниислэлэй бүхы коллективүүд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхэ зэргэтэй гэжэ тэмдэглээ. Һүүлдэнь городой ажалшадай түлөөлэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барюулба.

Удаань Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай директор, Социалис Ажалай Герой К. П. Альцман, авиационно заводой директор Ю. Н. Кравцов, гэр барилгын комбинадай бетон шудхагшадай бригадир Л. Б. Очиров, прибор бүтээлгын нэгэдэлэй парткомой секретарь Н. М. Кирдеев, шэлэй заводой слесарь Д. А. Малых, локомотив-вагон заһабарилгын заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ К. Н. Дамбуев, 20-дохи дунда һургуулиин багша Р. И. Болдонова, КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Тимашов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, гүрэн түрынгөө үндэр шагналые харюулхын тула байгша ондо үшөө һайнаар хүдэлхэ байһанаа элирхэйлээ.

Суглаанай түгэсхэлдэ ажалай түрүүшүүлдэ КПСС-эй горкомой ба горгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: городой ажалшадай түлөөлэгшэдтэ дамжуулгын Улаан туг барюулалгын үедэ.
А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ТОЛОТОМО ГЭР

ПРИБАЙКАЛИ

Совхозой түб Ильинка һууриндаһаа һунгуулиин участок тээшэ хүн зон эртэ үглөөнһөө олоороо субажа захалба. Газаа талаан плакат, лозунгнуудаар гоёон шэмэглэгдэһэнхэй участокто дүтэлхэдэ ирагуу хүгжэм уянгатайханаар соностоно. Һайндэрэхээр хубсаланхай омог баяртай, энеэбхилһэн шарайтай һунгагшадые орожо ерэһээр лэ үргэн ехэ зал соо сугларна, хоорондоо хубиингаа һонинине хөөрэлдэнэд. Уданшьегүй хүгжэм замхажа, һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Виктор Лаврентьевич Белоусов һунгагшада халуунаар амаршалаад, дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэдээ, совет Эхэ оронойнгоо засагай дээдын зурганда эрхим хүбүүд, басагадые дэбжүүлжэ һунгаха энэ һайндэрнай омог баяртай оршон байдалда үнгэрхэнь гэжэ тэмдэглэбэ. Һунгалтын энэ үдэрые манай совхозой коллектив бүхы дээрээ эрхим амжалтаар угтаа. Ажахыда малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэрнэ. Үхэршэд, һаалишад мяха, һү үйлэдбэрилжэ гүрэндэ тушааха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые урагшатайгаар дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ гэхэ гү, али урдахи һунгалтаһаа мүнөө хүрэтэр «Ильинкинский» совхозой харьяата һуурин, тосхонуудта, фермэ, гүүртэнүүдтэ шэнэ барилга үргэнөөр хэгдэнхэй. Совхозой хүдэлмэрилэдэй байха байрын гэрнүүд, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха байшан, мүн үйлэдбэриин бусад объектнүүд шэнээр баригдажа ашаглагданхай. Илангаяа залуушуулай ажахыдаа үлэжэ түбхинэхэдэ шэнэ гэрэй түлхюур барюулдаг һайн заншал мүндэлэнхэн,— гэжэ һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Виктор Белоусов хэлээ.

Һүүлэйнь ажалай болон дайнай ветеран Яков Гаврилович Балашовто үгэ үгтөө. Тэрэ анха түрүүшын пунктдаа хабаадаһан тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрөөд, энэ үе соо хүн зоной ажаһуудал жэлһээ жэлдэ һайжарһан тухай хэлээд, нютагайнгаа үйлсэ хүгжэлтэдэ сэдьхэлээрээ хүдэлгэмөөр хэлээ.

— Засагай дээдын зургаанда дэбжүүлэгдэһэн түрүү хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа нэгэн һаналтай, эдэбхитэйгээр үгэе, — гэжэ Яков Гаврилович үгынгөө түгсэхэдэнь нютагайнгаа хүн зондо хандан уралаа.

Удаань түрүүшынхиеэ һунгахаяа ерэһэн залуу басаган Ольга Петровна Тунгусова дараалаарнь үгэ хэлээ.

Һүүлэрнь зал соо ирагуу хүгжэм зэдэлжэ, һунгагшад эрээлжээрээ ута руугаа табигдаһан столдо дүтэлжэ, һунгалтынгаа бюллетеньнүүдые абажа, улаан бүдөөр нэмэригдэһэн үндэр томо урна руу табина.

...Ирагуу хүгжэм дарууханаар зэдэлнэ. Энэ аялга доро һунгагшад СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн А. М. Беляковой, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар РСФСР-һээ дэбжүүлэгдэһэн М. А. Ясновой, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Кабанскын һунгуулиин 522-дохи округһоо дэбжүүлэгдэһэн Н. И. Калашниковай түлөө дуугаа үгэнэд.

Үглөөнэй 6 часһаа хойшо үнгэрһэн оройдоол хоёр часай туршада бүхы 440 гаран һунгагшадай хахадынь дуугаа үгэжэ үрдеэд байгаа бэлэй.

В. ДОРЖИЕВ.

СЭЛЭНГЭ

Ноёхоной хүдөөгэй клуб гоёон шэмэглэгдэнхэй. Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Гарма Цыденович Эрдынеев эртэлэн сугларагшадые бүгэдэ арадай һайндэрөөр амаршалаад, һунгалтамнай омог баярай оршон байдалда үнгэрхэнь гэжэ хэлээ. Манай совет Эхэ оромнай улам һалбаран хүгжэнэ. Хүн зоной ажабайдал бүри һайжаржа, баян дэлгэр болоно. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненко Москва хотын Куйбышевска районой ажалшадтай уулзахадаа тодорхойгоор хэлээ гэжэ тэмдэглэбэ.

Үнэхөөрөө дурсагдагша нютагай хүн зондо һунгалтань урдынхиһаа онсо илгаатай. Ушарынь хадаа түрэл нютагайнь басаган — Зинаида Цыбановна Гылыкова СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ ха юм. Тиин мүнөө хамта ажалладаг нүхэдынь, нютагайнь хүн зон засагай дээдын зургаанда дэбжүүлэгдэһэн басаганайнгаа түлөө дуугаа үгэжэ байхадаа баярлангүй, омогорхонгүй байха аал.

Эндэхи колхозой гэшүүд һунгалтын үдэрые ажалай эрхим амжалтаар угтаа. Һүүлэй дүнгөөр ажахыда 88 мянган хурьган абтаад, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ. Манай түрүү хонишон, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Д. Будаевагай дааган отарада 100 эхэ хонин бүринһөө 110 хурьган абтаад байна. Эндэхи бригадын гэшүүд байгша ондо 100 эхэ хонин бүринһөө 130 хурьга лаб түлжүүлхэ зорилготой. Тиихэдэ ахалагша хонишод Фаат Заннудин, Гончик Болотов, Аркадий Погодин, Алексей Гомоевой гэгшэдэй отаранууда эхэ хонин бүринһөө хурьган абтахаар тухайлагдана.

Ажахын һаалишад амжалтатай. Байгша онойнгоо нэгэдэхи квартал дахи һаалиа гүрэндэ тушааха түсэбөө мартын 26 болотор сүм дүүргэхэ. Эндэ Ноёхоной үүлтэртэ малай фермын, нэй шэнэ комплексын һаалишад, операторнууд шалгарна.

Һунгалтада эрхим амжалтаар угтаһан манай ажахын гэшүүд СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн А. Н. Калашниковай, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар РСФСР-һээ дэбжүүлэгдэһэн М. А. Ясновой, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Гусиноозерскын һунгуулиин округһоо дэбжүүлэгдэһэн З. Ц. Гылыковагай түлөө хамагһаа эдэбхитэйгээр дуугаа үгэһэн байна.

А. ИРИНЧЕЕВ,
XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ХОРИ

Үглөөнэй 6 саг. Советскэ Союзай Гүрэнэй Гимн һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ. Бюллетеньнүүдые хубаадаг столой дэргэдэ хүн зон олоороо сугларанхай. Баранай шарай баяртайнууд. Тэдэнэй эгээл урда байһан үндэр наһатай Н. П. Бадмаев, М. А. Батурина, Ф. Я. Агильдин мүн бусадшье түрүүшын бюллетеньнүүдые абажа, совет оронойнай түрүү хүбүүд, басагадай тоодо ороһон Д. Ж. Дондокова, А. М. Беляков, М. А. Яснов гэгшэдэй түлөө дуугаа үгэжэ байхадаа, саашадаа бүри һайнаар ажал хэрэгүүдээ ябуулха, түрэл оронойнгоо амгалан байхые үнэн зүрхэнһөө хүсөөд, дуугаа үгэһэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Анаагай совхозой 2-дохи отделени болохо Ониноборск һууринда ажалай ветеран, зургаан үхибүүдэй эхэ Мария Васильевна Ильина дуугаа үгэхэдөө иигэжэ хэлэбэ: «Манай ажахын түрүү хонишон Д. Ж. Дондоковагай дээдын засагай зургаанда арад зоной түлөөлэгшэ болоно байһандань омогорхоноб. Би өөрөө мүн лэ Дулма Жимбуевна шэнги олон үхибүүдэй эхэ гээшэб. Тиимэһээ арадайнгаа түрүү басаганай түлөө дуугаа үгэжэ, залуу үетэмнай дэбжэн далижажа, дайнай үүлые үзэнгүй, ажалдаа амжалтатай ябаг лэ гэжэ юрөөнэб».

Һаяхан арбан найман наһаяа гүйсэһэн, ВЛКСМ-эй гэшүүн, залуу һаалишан Екатерина Потапова мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ дуугаа үгэхэдөө, саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэхэ зорилготойб гэжэ мэдүүлбэ.

Үдын сомоной Соведэй харьяата газар дээрэ оршодог Баруун Хасуурта, Баян-Гол һууринуудай ажалшад эртээнһээ дуугаа үгэхэеэ ерэнэд. Тэдэнэй тоодо ажахын эрхим хонишод Георгий Мархаевич Бимбаев, Даба Мункуевич Самбуев, ажалай ба дайнай ветеран Илья Бутунович Афанасьев гэгшэд оролсоно. Эдэ нүхэднай түрүүшын бюллетеньнүүдые барьяад байхадаа, бидэндэ дайн хэрэггүй, Эхэ оромнай саашадаа бүри ехээр хүгжэжэ, хүн зоноймнай ажабайдал улам һайжарха болтогой гэжэ сугларагшадта хэлэбэ.

Г. БАДМАЕВ.

ХОЙТО-БАЙГАЛ

КПСС-эй XXVI съездын, партиин ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнхай. Тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гай бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ хандаһан Хандалгада харюу болгон байгша оной хоёр һарынгаа түсэбтэ даабарине амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын 581-дэхи барилгахабсаралгын поездын коллектив СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаба. Тэдэнэр нэгэдэхи кварталай түсэбые нэгэ һараар уридшалан дүүргэээ. Эндэ Ленинскэ комсомолой шангай лауреат В. Бритиков, Н. Великий, Б. Бакланов гэгшэдэй даадаг бригадануудай гэшүүд эгээн түрүүшээр ерэжэ һунгаба.

Үглөөнэй 10 часта һунгагшадаймнай 34 процентнь дуугаа үгэнхэй байгаа.

О. УСЫНИН.
КПСС-эй Северобайкальскын горкомой таһагые даагша.

УЛААН-ҮДЫН ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

Железнодорожно районой 41-дэхи һургуулиин һайндэрэйхээр шэмэглэгдэһэн агитпункт соо хүн зон олоороо сугларанхай. СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхөөр бүхы байба.

Үглөөнэй 6 сагта, СССР-эй Гимный хүгжэм доро һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ, ЛВРЗ-гэй булад шудхалгын цехэй начальнигай орлогшо Евгений Абрамович Тумуров баяр ёһололой митинг нээжэ, арадай кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэеэ ерэһэн һунгагшадые халуунаар амаршалба.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой гагнуурнагай бригадын бригадир Дмитрий Сергеевич Антонов бюллетеньнүүдые абажа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд М. А. Яснов, Ю. Н. Родьев, В. Ц. Сандановой гэгшэдэй түлөө түрүүлэн дуугаа үгэбэ. Булад шудхалгын цехэй түрүү хүдэлмэрилэгшэн Виктор Васильевич Веровщиков, аппаратна цехэй хүдэлмэрилэгшэ Леонид Григорьевич Панцин гэгшэд түрэл заводойнгоо ажалшадай зүгһөө СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Юрий Николаевич Родьевой түлөө тон баяртайгаар дуугаа үгэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

— Манай заводойхид Юрий Николаевичтай хамта ажалладаг, нииитын ажал хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг тула тэрэниие һайнаар мэдэхэ дээрээ омогорхол ехэтэйгээр дуугаа үгэнэл. Һунгагшадаймнай ехэнхи хубинь заводой хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй гэр бүлынхид болоно. Тиихэдэ микрорайондомнай ажаһуудаг пенсионернууд, эльбэр гэхэлтэй хүнүүд — врачнууд, багшанар, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ерэжэ, арадай кандидадуудай түлөө дуугаа үгэнэ,— гэжэ заводой булад шудхалгын цехэй партийна организациин секретарь, һунгуулиин комиссиин гэшүүн Виктор Ефимович Волков омогорхон хөөрэнэ.

— Би мүнөөдэр анха түрүүшынхиеэ һунгалтада хабаадалсажа үнгэрбэб. Энэ үдэрые үни удаан саг соо хүлеэгээб. Манай оронһой бүхы эрхэтэйдэ адли эрхэтэй болоһондоо баяртайб, жаргалтайб,— гэжэ һайхан арбан найман наһатай басаган, Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищиин студентка Сэсэгма Жамсуева сэдьхэлээ хүдэлгэнгөөр хөөрөө һэн.

— Манай ажалшадай соо олон нимэ һунгалтануудта ерээ. Гэбшье энэ үдэр мартагдашагүй бүхэөр сэдьхэлдэмни хадуугдаха гэжэ һананаб. Юуб гэхэдэ, биш- [illegible]

БАРГАЖАН

Ажалай политическэ үндэр дэбжэлтын оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые районоймнай ажалшад угтаба. Һунгуулиин 22 участогта митингнүүд үнгэргэгдэжэ, партийна, совет эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, ажалай болон дайнай ветерануудай, залуу һунгагшад үгэ хэлээ.

Һунгуулиин Шанталаган участогта болоһон митингдэ Баргажанай Адагай леспромхозой түрүү жолоошон В. А. Гагарин үгэ хэлэхэдээ байгша оной түсэбтэ даабарине 105 процент дүүргэхэб гэһэн үялга абаба. Тэрэ нэгэдэхи кварталай түсэбөө февралиин 27-до бэелүүлһэн габьяатай.

Һунгуулиин Уланай участогта залуу бухгалтер В. Абрамова, ажалай болон дайнай ветеран Б. П. Эрдынеев гэгшэд үгэ хэлээ. Тэрэ 16 наһатай хүбүүн ябахадаа 1937 ондо үнгэргэгдэһэн түрүүшын һунгалтые харaһан байна.

Баргажанай дунда һургуулиин һурагша Л. Дементьева мүнөө анха түрүүшынхеэ дуугаа үгөө.

Энэ үдэр районоймнай 16475 һунгагшад нэгэн хүн шэнгеэр, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, Барилгын хэрэгүүдэй талаар СССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. В. Башилов гэгшэдэй түлөө дуугаа үгэбэд.

В. ШАГДУРОВА,
КПСС-эй Баргажанай райкомой секретарь.

ТҮНХЭН

Гараха дүтэлжэ байһан наранай үлэ мэдэгдэмэ толоной сасардаһан Зүүн Саянай орой дээгүүр тудажа, оршон тойронине һэмээхэн гэрэлтүүлжэ эхилбэ. Энэ үедэ Толто һууринай гэрнүүдэй хоолойһоо утаан бушхажа, айлай сонхонууд зайн галаар яларшаба.

«Восточные Саяны» колхозой түб һууринда оршодог соёлой байшан соо һунгуулиин участок түхеэрэгдэнхэй байгаа. Участково комиссиин гэшүүд 6 саг болоодүйдэ сугларaад, хэхэ хүдэлмэреэ үшөө дахин шалгажа үзэбэ.

Үглөөнэй 6 сагта Советскэ Союзай Гимнын һүр жабхалантайгаар зэдэлхэлээр, үүдэн нээгдэжэ, түрүүшын һунгагшад юрьесэ орожо ерэбэ. Эгээл түрүүлэн пенсионер Зандра Булутович Шинхоров бюллетеньнүүдые абажа, урнада дүтэлбэ.

— Би мүнөөдэр партиингаа түлөө, арадайнгаа түлөө дуугаа үгэнэб, — гэжэ хэлээд, Зандра Булутович бюллетеньнүүдээ урна руу габяа һэн. Һүүлээрнь залуу һунгагшад Намжил Гыргенова, Венера Будаева гэгшэд урнада дүтэлбэ. Анха түрүүшынхеэ һунгажа байһан эдэ хоёрой үгэ мүн лэ һайханаар соностобо.

Толто нютагта үндэр наһатай һунгагшад ажаһуудаг. Тэдэ хэд бэ гэхэдэ, 1882 ондо түрэһэн Ешэн Цыреновна Шинхорова, 1883 ондо түрэһэн Устинья Емельяновна Домышева гэгшэд болоно. Үндэр наһатайшье һаа, эдэ хоёр теэбинэр һонор ухаатай, дэлхэй дээрэ ба орон доторнай юун болоно байнаб гэжэ һонирходог зандаа. Һунгалтын урда тээ агитаторнуудай гэртэнь ерэхэдэ:

— Мүнөө жэлдэ дээдынгээ зургаанда хэдые һунгахаа байгаа зонбибди? — гэжэ Ешэн Цыреновна асуужа, мэдэжэ абаһан байна. Мүн лэ Устинья Емельяновнагай һонирхолые агитаторнууд баһал хангаһан байха. Тингэжэ М. А. Ясновой, А. П. Калашниковай, М. И. Семеновой түлөө дуугаа үгэхэ байһанаа тэдэнэр үнинэй мэдэхэ болонхой һэн. Һунгуулиин участогай комиссиин гэшүүд эдэ хоёр теэбинэртэ гэртэнь ошожо, гурбан ондоо бюллетеньнүүдые барюулжа һунгуулаа.

— Үри хүүгэдни үеын үедэ үнэр баян ажаһууханьболтогой! Дайда дэлхэй дээрэмнай дайн дажар бү болог, хэн хэнэйшье үри бэенэр һайн ябаг!— гэжэ 102-той Ешэн теэбин үреэгээд, үндэр дуугаа үгэһэн байна. Үглөөнэй 9 сагай мэдээгээр, һунгагшадай хахадынь дуугаа үгэжэ үрдибэ гэжэ тоологдоо һэн.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ХЭЖЭНГЭ

ХЭЖЭНГЫН совхозой соёлой байшан болохо Ленинзамай хүдөөгэй клуб тээшэ хара үглөөнһөө хүн зон олоороо субана. Һунгалтын газарта, хүгжэм жабхалантайгаар зэдэлнэ. Урна руу бюллетень табихын урда тээ 91 наһатай С. О. Самбатов иигэжэ хэлэбэ: «Арад зоноймнай һуудал байдал ниилээд һайжаранхай гээшэ. Энэ һайхан байдалаа саашадань хүгжөөжэ, баяжуулха гээшэ манай нангин уялга».

— Коммунистнууд ба партиинабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй түлөө мүнөөдэр түрүүшынхеэ дуугаа үгэжэ байнаб. Эхэ һайхан оронойнгоо саашадаа хүгжэн һалбархын түлөө дуугаа үгэнэб.— гэжэ залуу хүдэлмэрилэгшэн О. Н. Будабазаров мэдүүлбэ.

ЭДЭРМЭГ. «Первомайский» совхозой хүдэлмэрилэгшэн Сергей Ильич Емельянов түрүүшүүлэй дунда бюллетенээ урна руу табихадаа, иигэжэ хэлэбэ: «Урда болоһон һунгалтаһаа мүнөө үдэрэй һунгалта хүрэтэр ехэ хубилалтанууд болоо гээшэ. Арад зоноймнай һуудал байдал һайжараа. Тэрэ тоодо манай түрэл Эдэрмэгэймнай шарай хубилаа. Би гүрэн түрынгөө, партиин до- [illegible]

ХУРАМХААН

Хурамхаанайхид ажалай эрхим бэлэгүүдээр СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтаба. Тодорхойлбол, Гаарын совхозой Арзагуунай, Һахалиин совхозой Шамаанхын, Аргатын совхозой Аргатын һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд һү һаалгаар I кварталай түсэбтэ даабари дүүргэбэ. Тиихэдэ Хурамхаанай леспромхоз модо бэлэдхэхэ I кварталай, «Бурводстройн» Хурамхаанай ПМК хоёр һарын даабаринуудые түгэс бэелүүлээ.

Һунгуулиин 16 участогта митингнүүд эмхидхэгдэжэ, ажалай түрүүшүүл, ветерануудболон залуу һунгагшад үгэ хэлэһэн байна. Партиин ба ажалай ветеран Ж. Б. Гармаев, Хурамхаанай 1010-дахи ПМК-гай модошо дархан, түрүүшынхеэ һунгахаа ерэһэн О. Бадмаев, Гаарын совхозой ажалшан, 12 хүүгэдые хүмүүжүүлһэн Эхэ-герой Д. Б. Доржиева, Барханай дунда һургуулиин багша, Ленинэй ордента Ц. О. Будаева болон бусад үгэ хэлэхэдээ партиин правительствын бэелүүлдэг гадаадын ба дотоодын политикые бүримүһэн дэмжэнэбди, жэл бүри һуудал байдалнай һайжарна, мүнөө депутадта кандидадуудайнгаа түлөө дуугаа үгэхэдөө эб найрамдалай түлөө дуугаа үгэлсэнэбди гэжэ тэмдэглээ.

Бүхыдөө һунгалта район доторнай эмхитэй гуримтайгаар үнгэрөө. Илангаяа һунгуулиин Үнэгэтэйн участок шалгараа. Тэндэ үдэрэй 10 сагта бүхы һунгагшад дуугаа үгэжэ дүүргэһэн байна.

А. ЦЫДЕНОВ.
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ХЯАГТА

Хяагтын районой Худэриин совхоздо СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэрбэ. Эндэхи һунгуулиин 5-дахи участогай 1253 һунгагшын 1204-иинь үдэрэй 12 час хүрэтэр дуугаа үгөө. Тус участогта гүүртэ болон отарануудай 20 гаран точко оролсодог. Тэндэ хүдэлдэг малшад ажалһаа һамшангүй байра дээрээ һунгаа.

Дайнай болон ажалай ветеран Д. Н. Москвитин, Худэриин дунда һургуулиин багша М. Б. Бадмажапов, ВЛКСМ-эй гэшүүн, һунгалтада түрүүшынхеэ хабаадажа байһан Нина Каркунова, Эхэ-Герой А. А. Жарникова, дайнай ветеран С. Э. Раднаев, ажахын механизатор А. М. Байнзуров болон бусад арадай кандидадуудай түлөө эгээл түрүү- [illegible]

ЗАХААМИН

Захаамнай районой нютаг нютагуудта үглөөнэй 6 сагта эмхи гуримтайгаар һунгалта эхилбэ. Нэн түрүүн ажалай түрүүшүүл, дайнай болон ажалай ветеранууд арадай кандидадуудай түлөө үндэр дуугаа үгэһэн байна. Жэшээнь, Утаата нютагта ажаһуудаг, 40 жэл соо ажаллаһан ветеран Лубсан Тараевич Шагдуров эгээ түрүүн дуугаа үгэжэ, урна руу бюллетеньнүүдые табихадаа, иигэжэ мэдүүлээ:

— Би эб найрамдалай түлөө, энхэ амгалан байдалай түлөө дуугаа үгэнэб. Ерээдүйн жаргалта байдалай түлөө, эдир үетэнэй һайн һайхан ургахын түлөө дуугаа үгэнэб...

Санага нютагта түрүүн колхозой түрүүлэгшэ, удаань совхозой директор, сомоной түрүүлэгшэ — дүн хамта 30 гаран жэлдэ ажаллаһан Сергей Хабарович Санжитов мүн лэ түрүүшын һунгагшадай дунда эрхим, үреэлнүүдээ хэлэжэ, дуугаа үгэһэн байна.

Ёнгорбойн совхозой залуу [illegible]

КАБАНСК

[illegible]

УЛААН-ҮДЫН РАЙОН

Энэ үдэр манай ажахын малшад, механизаторнууд, таряашад, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, нютагай бүхы хүн зон СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиндхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай хүдэлөөнэй улам эршэдэжэ байһан үедэ манай эндэ энэ шухала кампани бэлэдхэл һайнтайгаар үнгэрһэн байна. Ажахы дотор һунгалтын урда тээ ехэ бэлэдхэл хэгдээ һэн. Һунгагшадай суглаанууд, депутадуудта кандидадуудтай уулзалганууд болоо. Тииһээ тинтэрээ манай колхозой ахамад зоотехник, нютагаймнай үнэн сэхэ басаган Анна Алексеевна Денисова СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаба ха юм. Ушар иимэһээ ажахын бригада, фермэ, гүүртэнүүд, звенонууд, нютагаймнай хүн зон һунгалтада зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууды абаад, тэдэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна.

Үглөөнэй зургаан час болохотойнь сасуу һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Ф. К. Пытин участогайнгаа үүдэ сэлижэ, сугларагшадые дуугаа үгэхыень урла.

Эгээн түрүүлэн ажалай болон дайнай ветеран, КПСС-эй гэшүүн А. П. Чистяков хуулиин наһа хүрэһэн, түрүүшынхеэ һунгахаяа ерэһэн залуу жолоошон Иван Лаптев гэгшэд бюллетеньнүүдые абаад, «Эхэ оронойнгоо улам хүсэтэй, баян дэлгэр болохын, хүн зоной ажаһуудалай бүри жаргалтай болохын түлөө дуугаа үгэнэбди, — гээд хэлэбэд.

Мүн лэ энэ үдэр колхозой һаалишад, хонишод, адуушад өөһэд өөһэдынгөө ажал дээрэ оронойнгоо эрхим хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа нэгэ хүн шэнгеэр үгэһэн байна.

А. МАКСИМОВ,
Улаан-Үдын районой «Маяк» колхозой партбюрогой секретарь.

УЛААН-ҮДЫН СОВЕТСКЭ РАЙОН

Ниислэл хото Улаан-Үдын Сүхэ-Баатарай, Ц. Ранжуровай, В. Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэнүүдһээ 2-дохи дунда һургуулиин ута сагаан байшан руу хүн зон эртэ үглөөнһөө субажа харагдана. Эндэ һунгуулиин Советскэ 360-дахи округой һунгуулиин 16-дахи участок оршодог юм. Дуугаа үгэлгын таһалга соо багша Ленинэй дүрэ зураг, аха дүү 15 республикын тугууд, зэргэлэн зогсоһон хоёр урна дээрэ гүрэнэймнай герб һүр жабхалантайгаар харагдана. Энэ баяр ёһололой оршон байдалда СССР-эй Гимн зэдэлжэ, һунгалтын эхилһэн тухай мэдүүлбэ.

Тус һунгуулиин участогай комиссиин түрүүлэгшэ, 2-дохи дунда һургуулиин директор В. И. Корытов митинг нээхэдээ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын эхилһээрнь сугларагшадые халуунаар амаршалжа, арадайнгаа кандидадуудай түлөө дуугаа нэгэн һанал бодолтойгоор, эбтэй эетэйгээр үгэел гэжэ уряалба. Удаань партиин, ажалай, дайнай болон Буряадай комсомолой ветеран И. М. Тумановта үгэ үгтэбэ.

— Манай кандидадууд РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарьнуудэй бригадир Ю. Н. Родьев, Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай дуушан Д. Ц. Дашиев гэгшэдэйнгээ түлөө мүнөөдэр дуугаа үгэхэеэ ерэбэбди, — гэжэ тэрэ онсолбо. — Энэ үдэрнай политическэ, гүрэнэй гүн гүнзэгы удха шанартай үдэр гээшэ. Тиимэ һэн тула бидэ һунгагшад өөһэдынгөө эрхэ мэдэрэлые түгэс харуулан, депутадта кандидадуудай түлөө дуугаа үгэел. Би тэдэнэрэй түлөө дуугаа үгэхэдөө эб найрамдалай, оронойнгоо экономикын саашадань бүри эршэмтэйгээр хүгжэхын түлөө, дэлхэйн арадуудай бата бэхи харилсаа холбооной түлөө дуугаа үгэхэм, — гээд И. М. Туманов үгэеэ түгэсхэбэ.

Тэрэнэй удаа үгэ абагшад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран дулаа үгэдэг сетиин насосно станциин машинист Е. Х. Пахомов, анха түрүүшынхеэ һунгахаа ерэһэн А. Харчук гэгшэд партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна

Комитедэй, дотоодын ба гадаадын политикые совет хүнүүдэй һайшаажа байһан тухай, манай оронойарадуудай аха дүүгэй бүлэ дотор Буряадай ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай тобшохоноор хөөрэһэн байна.

Олоороо сугларһан һунгагшад сооһоо 2-дохи дунда һургуулиин багша Г. Б. Любошинская тон түрүүн бюллетеньнүүдые абажа, урна уруу табиба. Тэрэ дүрбэн жэлэй туршада хари хэлэнэй багшаар хүдэлхэ үедөө эрхим мэргэжэлтэн, эдэбхи ехэтэй ниитын ажал ябуулагша байһанаа харуулаа. Тиимэһээ түрэл коллективынь түрүүлэн дуугаа үгэхэ эрхэ Г. Б. Любошинскаяда олгоһон байна.

Түрүүшын һунгагшадые адаглан харахада, урматайшье, баяртайшье байгдаа даа.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: митингын үедэ.
А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

БАУНТ

Багдаринай һунгуулиин участогта үглөөнэй 8 сагта 2427 һунгагшад дуугаа үгөөд байба. Ажалай, дайнай ветеран Михаил Алексеевич Лошкаев түрүүлэн бюллетеньнүүдые абажа, арадай кандидадуудай, амгалан байдалай, шэнэ амжалтануудай түлөө эгээн түрүүлэн дуугаа үгэһэн байна. Энэ үдэр анха түрүүшынхиеэ һунгалтада хабаадалсажа байһан Ирина Платонова иигэжэ хөөрэбэ:

— Дэлхэй дээрэхи амгалан байдалай, сэлмэг хүхэ тэнгэриин, хүн зоной жаргалта байдалай түлөө дуугаа үгэжэ байхадаа, бүхы совет хүнүүдтэл адли эрхэтэй байһандаа үнэн зүрхэнһөө баярлан омогорхоноб...

Россошинско һунгуулиин участогта түрүү һаалишан Надежда Афанасьевна Карпушкина ягаан, хүхэ сагаан бюллетеньнүүдые СССР-эй Геройтэй урна руу эгээн түрүүлэн табина.

Ажалай ветеран Агафья Павловна Сандеева наһанайнгаа амаралтада үни хада гарабашье, түрэл ажахыдаа туһаламжа үзүүлһээр зандаа. Тэрэ хододоо түрүү ябадаг заншалаа орхёогүй. Энэшье үглөө булганһаа түрүүлэн агитпунктын үүдые нээһэн байха юм. Тус һунгуулиин участогта энэ хүдэлмэри ехэ эмхитэйгээр, олоной хабаадалгатайгаар эхилээ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Районой бүхы ажалшад — соёлой, худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэд, малшад, хонишод СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай үндэр бэлэгүүдээр угтаһан байна. Тэдэнэр дэлхэй дээрэ амгалан байдалай хододоо мандан байхын, арад зоной зол жаргалай түлөө дуугаа үгэжэ байхадаа, ажабайдалайнгаа, ажал хэрэгэйнгээ саашанхи хараа түсэбүүдые, урдахи зорилгонуудаа тодорхойлон, саашадаа бүри амжалтатай һайнаар хүдэлхэ гэһэн мэдэрэлдэ абтанад.

— БАМ-ай участогай Таксимо һууринай һунгуулиин участогууд ажал хүдэлмэреэ мүн лэ амжалтатайгаар эхилээ гээд, — «Буряадай комсомол» гэжэ барилгын отрядай комиссар Михаил Иванович Кокорин мэдүүлбэ.

— БАМ-ай барилгашад совет демократиин, арадуудай хани барисаанай, амгалан тэнюун байдалай түлөө дуугаа үгэхэеэ эбтэй эетэйгээр ерээ. Тэдэнэй шарайда баярай, омогорхолой жаргалай тэмдэг халирна.

Б. БАЛЬЖИРОВ.

ХУБИЛАЛТАНУУД, ХҮГЖЭЛТЭНҮҮД...

[illegible]

саашаа ошоходо, профтехучилищиин комплекс тэохын харагдаха. Энэ училищи нээгдэһээр 2 жэл боложо байна. Эндэ эрхим мэргэжэлтэдые оэлдэхэ бүхы арга боломжонууд бии. 420 һурагшадаи байха хамтын байра, амарха, сүлөө сагаа үнгэргэхэ залнууд, һуралсалай болон лабораторно корпусууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй.

Тиихэдэ эдэл жэлнүүдэй туршада 27 бүлын ажаһууха туршалгын һуурин баригдаа. Эндэ хонишод, малшадай бүлэнүүд, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, соёлой хүдэлмэрилэгшэд ажаһуудаг. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын 2 дабхар байшан, 3 магазин, 2 баин баригдаа. Һүүлэй табан жэлэй туршада 240 гаран ажалшаднай ууралаар дулаасуулагдадаг байрануудта, 60 гаран айл газаагаа огородой талмайтай гэрнүүдтэ ороо. 1984 оной туршада үшөө 60 айлай байха байра ашаглалтада үгтэхэ юм. Дунда һургуулиин багшанарта 18 байратай гэр баригдажа, ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Гидромелиоративна техникумэй дэргэдэ 600 хүнэй байха хамтын байра баригдаха. Манай поселково Соведэй харьяата газар дээрэ оршодог бүхы һуурин тосхонуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда унаһан баатарнуудта дурасхаал болгон табиһан хүшөөнүүд бии. Энэ жэлдэ Илалтын үдэргэ зорюулан, Красноярово һууринда тиимэ хүшөө бодхоохобди.

Хоёр жэлэй саада тээ хүүгэдэй больница, шэнэ поликлиникэ нээгдээ һэн. Ивалга һууринда мянга гаран һурагшадай һураха дунда һургуули нээгдэжэ, һурагшадта бүлтадаа нэгэ халаанда һураха арга олгуулаа. Һургуулиин дэргэдэ 60 хүүгэдэй байха интернат, спортивна һургуули бии. 1981 ондо Доодо-Ивалгада 192 һууритай найман жэлэй һургуули, столово, интернат болон һургуулиин дэргэдэхи участогтай баригдажа, ашаглалгада үгтөө бэлэй. Тиихэдэ һаяхан хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин шэнэ байшан нээгдэжэ, нютагайхинай эдир хүгжэмшэд урмашуулагдаа.

Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр болоһон хубилалтанууд тухай гобшоор хөөрэхэдэ иимэл даа. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта угтуулан, хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд, соёлшод болон һууринай бүхы ажалшад үндэр уялгануудые абаа һэн. Агитаторнууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд һунгагшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа. Ивалга дээрэ дүн хамта 4 агитпункт, һуурин тосхонуудта һунгагшадай 6 клуб, 8 агитпункт нээгээ һэмди. Арадай депутадууд, депутадуудай бүлэг болон постнуудые хүтэлбэрилэгшэд мүн лэ һунгалтын урдахи хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Манай Ивалгын поселково Соведтэ 75 депутат тоологдодог. Тэдэнэймнай олонхинь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд болоно. Тэдэнэр мүнөө үедэ үбэлжэлгын халуун хаһада, сүлөөгүйгөөр ажаллажа ябабашье, нийтын ажал хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүнүүд юм. Тэдэнэй нэгэн болохо түрүү луговод, поссоведэй депутат Георгий Степанович Козулин гектар бүхэндэ 50 центнер ногоо ургуулжа, нийтын адууһа малда һайн шанартай үбһэ бэлэдхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулалсаа. КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой гэшүүн Алексей Георгиевич Петров үнгэрһэн жэлэй таряа хуряалгада район доторoо шалгараа бэлэй. Энэ нүхэрнай 10 мянган центнер таряа хадаһан юм. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын жолоошон И. И. Каленых үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараа һэн. Депутадуудаймнай дунда эрхим хонишод, һаалишад, үхэршэд олон юм. Тэдэнэй дундаһаа Цырен-Ханда Владимировна Ринчинова, Лайдап Жимбеевич Шарапов, Цырен Жаповна Гундупова гэгшэдэн нэрые дурдахаар. Л. Ж. Шарапов нёдондо зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа, түлжүүлһэн, хонин бүхэнһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалһан юм.

КПСС-эй ЦК-гай СССР-эй бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ хандаһан Хандалгые поссоведэймнай харьяата газарта ажаһуугшад, ороной бүхы ажалша зондол, урма баяртайгаар угтан абаа һэн. Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр болоһон хубилалтанууд ажалшадаймнай зориг бадаруулан, тэдэнэй хэрэгтэ саашадаа бүри һайнаар нүлөөлнэ.

Ажахынуудаймнай олонхи коллективүүд энэ жэлэйнгээ нэгэдэхи кварталай түсэбые мартын 4-дэ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр дүүргэхэ гэһэн уялгаяа дүүргээ. «Бурятводстрой» нэгэдэлэй ПМК, Ивалгын типографи болон бусад коллективүүдэй гаргаһан энэ ...хэлые һууринаймнай ажалша коллективүүд халуунаар дэмжээд, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө горитой хубитые оруулхын түлөө оролдоо бэлэй.

С. ДЕНИСЕНКО,
Улаан-Үдын районой Ивалгын поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ОМОГОРХОН БАЯСАНАБДИ

Хэдыхэн жэлэй саада тээ республикымнай эгээн захын хада уулата Ахын район хүрэхэ гэшэнь тон бэрхэ байһан юм. Илангаяа зунай сагта районһоо ганса самоледоор гарадаг, тосхон, һууринуудта эмээл морёор ошодог бэлэйбди. Электрын промышленна элшэ хүсэн, телефонно хэлхеэ холбоон үгы байгаа. Телевизор гэшые дурдаадшье яахаб. Трактор, автомашина, мотоцикл хургаар тоологдодог һэн.

Харин мүнөө түрэл Коммунис партиин, Советскэ правительствымнай үдэр бүриин анхарал оролдолгоор районоймнай үнгэ шарай, арад зоной һуудал байдал үндэһөөрөө хубилаа. Түрэл нютагтамнай электрын элшэ хүсэнэй, телефоной утаһан татагдаа һуурин тосхонуудай хоорондо автомашинын харгы хэгдээ. Түрэл нютагнай мүнөө республикынгаа бэшэ районуудһаа юугээршье дутахаяа болёо.

Районой ажахы, предприяти, эмхи зургаануудта трактор, автомашина болон бусад техникэ олон болоо. тэдэнэр ехэнхи хүдэлмэреэ оньһон техникын, электрын элшэ хүсэнэй аргаар бүтээнэ. Бүхы һуурин, тосхонууд электрын элшэ хүсэтэй, радио, телефонтой болонхой. 80 гаран процент байрын гэрнүүдтэ, телевизорэй сэнхир экран гэрэлтэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй һүүлшын һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ район доторнай нилээд юумэн хэгдээ. Партиингаа XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), декабриин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Эдеэ хоолой программаар табигдаһан зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэн, районоймнай хүдөөгэй ажалшад жэл бүри ниитынгээ адууһа малай тоо толгой олошоруулна. Ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ. Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Район гүрэндэ мяха худалдаха арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэб 102,8 процент, һү — 101,2 процент нооһо 110,5 процент дүүргээ. Үнгэрөөшэ жэлдэшье нилээд амжалта туйлагдаа. Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб 102 процент, һү — 101 процент, ноһон — 147 процент дүүргэгдэһэн байна. Районой бүхы ажахынууд гүрэндэ мяха, һү, нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Илангаяа «50 лет Октября», «Коммунизм» колхозуудай колхозниггууд һайнаар хүдэлжэ гараа.

Үнгэрөөшэ жэл районой бүхы тооной предприяти, организацинууд продукци гаргаха, худалдаха түсэбөө үлүүлээ. Илангаяа Ахын геологого-бэдэрэлгын экспедици, типографи, РСУ, гэр байрын-коммунальна үйлэдбэриин управлени, Ахын лесхоз болон бусад һайнаар хүдэлжэ гараа.

Һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ райондо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри ехээр хэгдээ. Һуурин тосхон бүхэндэ байрын шэнэ гэрнүүд, үхибүүдэй сад-яслиин, соёл гэгээрэлэй байшангууд олоор баригдаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо дунда һургуулиин байшан баригдажа байна. 1983 ондо районой түб Орлик тосхонһоо Түнхэнэй Мондо тосхон хүрэтэр баригдажа байгаа харгы дээрэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Жахана, Хайгас, Үлзэтэ гол горхонууд дээрэ хүүргэнүүд баригдаа.

Эхэ ороноймнай олон городуудта районоймнай олон хүбүүд, басагад һурана, ажахы бүхэн дээдын ба дунда һургуулитай мэргэжэлтэдээр гүйсэд хангагданхай, һаяхана тэндэ үгы байһан тракторист, шофер, электрик, механик, инженер мэргэжэлтэй хүнүүд олон болонхой.

Ажал хүдэлмэридөө жэл бүри эрхим амжалта туйладаг, айл аймагтаа нэрэтэй хүндэтэй болоһон малшад тоогүй олоор урган гараа. Тэдэнэй зарим нэгэнэй нэрые дурдаа һаа, мал адуулагшад М. Л. Мункoнов, М. У. Аюшеев, Ж. Т. Унжуев, В. С. Хамаганов, М. С. Тапхаров, һаалишад Е-Х. Д. Будаева, Я. М. Ошорова, С. Ж. Хамаганов, адуушад Д. Д. Жигмитов, Н. Д. Гомбоев автомашинын жолоошод ба трактористнууд А. А. Спирин, С. А. Налханов, В. Л. Абашеев, В. Б. Сыренов В. Д. Ухеев, К. М. Галсанов М. С. Гомбоев, Н. В. Балданов болон бусад.

Ахын районой ажалшад бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоод, шэнэ һунгалтын үдэрые ажалай баян амжалтануудтайгаар угтажа шадаба.

Д. ОШОРОВ,
дайнай болон ажалай ветеран.

МАЛШАН УРАГШАТАЙ

[illegible]

һалжа, сүүдхэдэ толгой бүриин шэгнүүр 1196 граммаар нэмээгээ юм. Габьяата ажалайнгаа түлөө малшан Ч. С. Балданов «Районой чемпион» гэһэн улаан торгон лентэ зүүжэ, СССР-эй ВДНХ-гай зүгһөө түлөөһэгүй «Москвич» тухэлэй хүнгэн автомашинаар шагнагдаа бэлэй.

1982 — 1983 онуудай үбэлжэлгын үедэ Балдановтан 181 буруу, хашарагуудаа Бага Ілалынгаа байрада харюусалга ехэтэйгээр харууһалаад, бүхыдэнь бүринь бүтэнөөр хүбшын элдин ногоондо гаргаһан байна. Хоёр наһа гүйсөөгүй залуу эбэртэ бодо малые бэлшээн таргалуулжа, районой үхэршэдэй дундаһаа гурбадахи дүн харуулһан Чойжинима Сампиловичай нэрэ обог «Ажалай туг» газетын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ һэн. Үнгэрһэн зун тэрэнэй гүүртын малай тус бүриинь шэгнүүр сүүдхэдэ 1036 граммаар нэмээгдэһэн байна.

Түрүү малшан Балдановаи даадаг бригада мүнөө үедэ 230 буруу, хашарагуудые харууһална. Гэбэшье совхозой хүтэлбэриин гүйлтаар эндэ үшөө томо 70 эбэртэ бодо мал шахан таргалуулагдажа, 1984 оной нэгэдэхи кварталай түсэбөөр мяханай комбинадта тушаагдаһан байна. Бүхы малынь «терган» гэжэ сэгнэгдэжэ, совхозой кассада нилээд ехэ нэмэлтэ түлбэри оруулһан юм.

Балдановтан мэтээр хамтын ажалда хэмсыгаа шуужа ородог хүнүүд совхоздо олон. Тэдэнэй хүсэл оролдолгоор ажахын үйлэдбэри хүгжэнэ. мал ажалай продукци ехээр абтана. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлдэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. Жэшээлхэдэ гүрэндэ мяха тушааха 1983 оной түсэб 114 процент, һү — 107, нооһо — 109 процент дүүргэгдээ.

Һаяхан совхозой түб Шара-Азарга тосхоной соёлой байшанда хамтын суглаан зарлагдаа һэн Эндэ ажахын хүдэлмэриин жэлэй дүнгүүд согсологдожо, социалис мүрысөөндэ илагшад тодорбо. Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ шангууд барюулагдаг ааб даа. Чойжинима Сампиловичта СССР-эй ВДНХ-гай диплом мүнгэн шантайгаар барюулагдаһан.

Энэ үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар Сэлэнгын районой мал ажалаи хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые дайнай болон ажалай ветеран Ч. С. Балдановай гүүртынхид халуунаар дэмжээ. Малайнгаа үбһэ тэжээлые ашаг үрэтэйгөөр гаргашалжа, зунай бэлшээридэ буруу, хашарагуудаа тэнхээ тамир һайнтайгаар гаргаха хүсэлэнтэйгөөр тэдэнэр ажаллана.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.
Захааминай район.

Валерий Гармаевич Бадмаев түмэр замай транспортда 19 жэлэй саана тепловозой машинистээр хүдэлжэ эхилһэн юм. Сэрэгэй албанда ябажа ерэһэнэйнгээ удаа, Зүүн-Сибириин технологическа институт дүүргээ һэн. Тиигэжэ 1973 онһоо хойшо Улаан-Үдын энерго-участогта электромеханигаар ажаллана. Валерий Гармаевич уралан нарижуулгын гуша гаран дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэн.

Габшагай ажалынь «Шэн зоригто ажалай түлөө» гэһэн медаляар сэгнэгдэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Валерий Гармаевич «РСФСР-эй транспортын габьяата хүдэлмэришэн» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Г. Бадмаев.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

СЭЛЭНГЭ

Сэлэнгын районой малшад һунгуулиин үдэрые угтуулан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай һэн. Тусхайлбал, Кировэй нэрэмжэтэ совхозой малшад гүрэндэ һү, мяха тушааха энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб мартын 4-дэ — СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр дүүргэбэ.

Хамта дээрээ 1630 центнер һү, 400 центнер мяха гүрэндэ тушаагдаа. Мүнөө үедэ социалис мүрысөөнэй манлайда һаалишад Любовь Нетесова Екатерина Настюк. Светлана Очирова гэгшэд ябана Тиихэдэ мал шахан таргалуулха тусхай талмай дээрэ Георгий Савинский һайнаар хүдэлжэ байна.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ХЭЖЭНГЭ

Загаһатын совхозой ахалагша хонишон. Чисаанын сомоной Соведэй депутат Иван Булгатович Ербаевта КПСС-эй Хэжэнгын райком, райгүйсэдком, РАПО-гой совет амаршалгын телеграмма эльгээбэ.

Юуб гэхэдэ, И. Б. Ербаевай бригада зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга райоы соогоо эгээн түрүүн абаба. Абтаһан хурьгадынь һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтатай дашарамдуулан, Иван Булгатович Ербаев 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абахаб гэһэн уялгаяа бэелүүлжэ, ажалдаа горитойхон амжалта туйлаба.

Ц. ОБОРОВ.

НАЯН НАҺАТЫН НАМТАР БАЯН

[illegible]

Сороковиков хамаг хүсэ шадалаа гамнангүй зорюулаа, 1932 ондо тэрэ КПСС-эй гэшүүн болоһон юм. Олон жэлэй туршада хамтын ажалай хүтэлбэрилэгшэ ябажа, дүй дүршэлтэй болоһон Константин Игнатьевич 1939 ондо Улаан-Үдэ хотодо комвузда һурахаар эльгээгдээ һэн. Тус һургуули дүүргэһэнэй һүүлээр Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилтэр Түнхэнэй МТС-эй директорэй орлогшоор хүдэлөө.

1941 онһоо 1945 он болотор К. И. Сороковиков Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ ябаа. Пулеметно взводой командир ябахынгаа хажуугаар, ротын партийна организациин секретарь байһан юм. Тиихэдээ тоогүй олон сэрэгшэдые мэргэн буудагша болгоһон, хатуу дайнда шалгараһан, солдат, сержант, офицернүүдые партиин гэшүүн болгоһон байна.

Дайгаа даралсажа, даагаа һүүлдэлсэжэ ерэһээр түрэл колхоздоо бухгалтераар, партийна организациин секретаряар. сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлөө. 1951 онһоо 1954 он болотор Улаан-Үдэ хотодо хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ һургуулида һураа. һүүлээрнь хэдэн жэлэй туршада КПСС-эй ЦК-гай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүлэгшын орлогшоор, «Восточные Саяны» колхоздо отделениие эрхилэгшээр хүдэлөө. 1965 онһоо тэрэ тусхайта пенсионер.

Константин Игнатьевич үндэр наһатай болобошье. хүл хүнгэн, ниитэ эдэбхиньшье һулараагүй. Пенсидэ гараһаар хорин жэл болохо гэжэ байбашье, амархам гэжэ гараа тэбэреэд һуугаагүй. Арбаад гаран жэлэй туршада Сагаан-Нуурэйнгаа отделениин партийна организациин секретаряар һунгагдаа, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ ябаа. Намарай сагта тоог дээрэ орооһо шэгнэгшээр хүдэлдэг.

Табин хоёр жэлэй туршада КПСС-эй гэшүүн ябаһан, хамтын ажахы байгуулалсаад, тэрэнэй хүгжэлтэ, бэхижүүлгын түлөө бүхы наһан соогоо хамаг хүсэ шадалаа зорюулһан Константин Игнатьевич нютагайнгаа хүн зоной дунда ехэ хүндэтэй, ямбатай болоһон, Тэрэнэй үбсүүе дайшалхы болон ажалай хэдэн медальнууд гоёоно, тэрэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй райкомой болон районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхай.

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

...ЙТООСООГООР

...үйлдэ-нэхэлгын фабрикын ...83 ондо трикотажна зүйл, ...ын үргэн хэрэглэмжын эд ...а даабаринуудаа амжал...үргэһэн юм.

...ой эхинһээ хойшо фабриберин участок бүхэндэ ...ховно Соведэй һунгалтые ...найгээр угтахын түлөө ...рысөөн дэлгэрээ бэлэй. ...хүдэлмэришэн бригадна ...гаар, 40 хүн олон станок дээрэ хүдэлдэг болоһон юм. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын тула 135 хүдэлмэришэн мүрысэжэ байнхай.

Хүдэлмэришэд Л. П. Яковенко, М. С. Суханова, З. В. Лиф, нэхэгшэ Г. С. Сиротина гэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудаа сүм дүү... гэжэ, 1986 оной тоосоогоор ажаллажа эхилээ. Тэдэнэр туйлаһан амжалтануудаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада зорюулна.

С. КЛИМОВ.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР

Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ дэлхэйн олониитын анхарал айхабтар ехээр татаба. Совет хүтэлбэрилэгшын үгэеэ үшөө дүүргээгүй байхадань, дэлхэйн ехэ ехэ агентствэнүүд «тон шухала», «дары түргэн», «сахилгаан» гэһэн тэмдэгүүдтэйгээр энэ үгын гол баримтануудые дамжуулжа эхилһэн байгаа. Гадаадын оронуудай радио болон телевизионно кампанинууд дамжуулгануудаа таһалдуулжа, Москваһаа абтаһан репортажнуудые һүүлшынгээ мэдээсэлнүүд дотор дары түргэнөөр дамжууһан байха юм. Совет арадай һуудал байдалые саашадань һайжаруулха, эб найрамдал хангаха, социалис Эхэ оронойнгоо аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ гэшэ КПСС-эй ба СССР-эй правительствын бүхы хүдэлмэриин гол зорилго болоно гэжэ К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ элирхэйлэн баталба гээд газетэнүүд түрүүшынгээ тайлбаринууд дотор тэмдэглэнэ.

«Энэ хадаа тон шухала удха шанартай үгэ байгаа, — гэжэ Польшын **«Трибуна люду»** газетэ бэшэнэ. Мүнөө үедэ Советскэ Союзай бэелүүлжэ байдаг дотоодын болон гадаадын политикын стратегиие КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь хүгжөөһэн, СССР-эй Верховно Соведэй һүүлшын һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн үе соо СССР-ые хүгжөөлгэдэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн, социалис байгуулалтын бодото зорилгонуудые тодорхойлһон байгаа. Совет ороной болон социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай аюулгүйе хангаха талаар СССР-эй политикын хэлбэришэгүй бата байһые тэрэ үшөө дахин элирхэйлбэ».

К. У. Черненкын хэлэһэн үгөөр Советскэ Союзда һунгалтын урда тээхи кампани дүүрэбэ. Парти болон арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй байһые энэ үгэ гэршэлэн харуулба гэжэ ГДР-эй **АДН** агентствын корреспондент Москваһаа дамжуулна. Олониитэтэй үнэн сэхэ хөөрэлдөө хэхэ гэшэ партиин ёһо заншал болоно. Имагтал иимэ ленинскэ хандаса КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин һунгалтын урда тээ хэлэһэн үгын үндэһэ һуурида табигдаһан байна. Социалис экономикын ехэ амжалтанууд тухай омогорхолтойгоор хэлэхэдээ, ушаржа байһан дутуу дунданууд тухай юушье дурдангүй үнгэрбэгүй. Мүнөө Соведүүдэй ороной хүрэжэ ерээд байһан түүхэтэ эгээл ехэ шата болохо хүгжэлтэ түгэс социализм байгуулгын гол үе шатануудые совет хүтэлбэрилэгшэ хараалба.

«Ленинэй хэлбэришэгүй хараа шэглэлээр», «Арад болон парти бата нэгэдэлтэй». «Эб найрамдалые нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр аршалан хамгаалха», «Эб найрамдалай ба Эхэ оронойнгоо жаргалта байдалай түлөө», «Социалис демократиин шэнэ толотомо эрхэ нүхэсэл» — гэһэн гаршагууд доро **Болгариин газетэнүүд** совет хүтэлбэрилэгшын хэлэһэн үгын дүүрэн текстые толилһон байгаа.

«Уласхоорондын байдалай айхабтар орёо түгшүүрилтэй байхадань, оронойнгоо аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ талаар СССР-эй бага бэшэ нөөсэнүүдые гаргашалха баатай болоожо байгаашье һаань, совет хүтэлбэрилэгшэд социальна программануудые хорооохо тухай огто бодомжолдоггүй байна. — гэжэ **Чехословакиин телевидениин** шэнжэлэл дотор тэмдэглэгдэнэ. — Соведүүдэй ороной дээдын зургаанай һүүлшын һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн үе соо национальна доходой табанай дүрбэн хубинь арад зоной һуудал байдалые һайжаруулха талаар гаргашалагдана. Совет хүнүүдэй бодото ашаг олзо ургаа, гэгээрэл, элүүрые хамгаалһэ болон пенсинүүдтэ гаргашалагдадаг фондынуудынь үргэдхэгдөө. Бодото социализмын туйлалтанууд иимэл даа...

«Ерээдүйн түсэбүүд тухайдаа хэлэхэдээ, улам һайнаар ажаһуухын тула бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ хэрэгтэй гэһэн бодото баримтые яашье мартажа болохогүй. Энэ хадаа К. У. Черненкын хэлэһэн үгын дотоодын политическэ байдалда хабаатай хубиин гол удхань болоно», — гэжэ Венгриин **«Непсабадшаг»** газетэ тэмдэглэнэ. «Социальна программануудые бэелүүлхэ талаар урагшаа амжалтатайгаар дабшахын тула нэн түрүүн экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрыень дээшэлүүлхэ шухала. Ажахы эрхилэлгын арга нүхэсэлнүүд мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусаха ёһотой. Мүнөө СССР-тэ үнгэргэгдэжэ байһан хэдэ хэдэн экономическа туршалгануудай энэ талаар туһалха байһаниинь дамжаггүй».

Предприятинуудтаа ехэ эрхэ олгохо, тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, түбһөө үлүүсэ ехээр харгалзалгадаа абахагүй гэшэ совет экономическа туршалгануудай гол удхань болоно гэжэ **Югославиин ТАНЮГ** агентство мэдээсэнэ.

Үзэл сурталай, эмхидхэлэн ба ажахын хүдэлмэриин ниитэ нэгэн баалгын ленинскэ гол ёһые наринаар сахилгада К. У Черненкын үгэ дотор гол анхарал хандуулагдаһан байна гэжэ Монголой **МОНЦАМЭ** агентство дамжуулна. Социализм байгуулха, тэрэниие нарижуулан һайжаруулха гэшэ мүнөө үеын предприятинуудые бариха, газар дайдаяа, хото город болон хүдөө тосхониие шэмэглэхэ гэһэн удхатай. Хүнүүдэй эрхэ байдалые шэнэдхэн хубилгахадаа, тэдэнэй үзэл суртал-сэдьхэл бодолые баяжуулхын тула бүхы юумэ хэхэ шухала.

«Эб найрамдалые нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр аршалан хамгаалха» — гэһэн совет һунгагшадай захяае КПСС болон Совет гүрэн хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлдэг байна гэжэ **Индиин радиогой** шэнжэлэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ американ империализмын эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд хархис политикаяа улам эршэмтэйгээр бэелүүлжэ байна.

Дай жүрөөдэгшэд СССР-ые гэнэдхээжэ шадахагүй, ямаршье хархис этэгээдүүд шанга харюу сохилто абахагүйбди гэжэ найдажа шадахагүй байна гээд Москвада үшөө дахин мэдүүлэгдэбэ гэжэ Японой **Киодо Цусин** агентствс мэдээсэнэ. Өөһэдыгөө хамгаалха хүсэ шадалаа бэхижүүлтэдэ эгээл ехэ анхаралаа хандуулхыемнай баадхажа байгаашье һаань, совет хүнүүд буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргахые хүсэнэгүй, тэдэниие хоёр талаһаа хороохо хүсэлэнтэй байна гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ К. У. Черненко мэдүүлбэ.

Эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаанай политика бэелүүлгэдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа хоёр, гурба дахин үргэдхэхыемнай мүнөө үеын орёо түгшүүрилтэй байдал баадхана гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь мэдүүлбэ гээд **Франциин телевидениин** шэнэ һониной программа дотор хэлэгдэнэ.

Франциин **«Юманите»**, Англиин **«Таймс»**, Баруун Германиин **«Франк фуртер Альгемайне»**, США-гай **«Нью-Йорк таймс»**, **«Вашингтон пост»** газетэнүүд, **«ФРГ-гэй радно,** Холбоото Штадуудай **ЮПИ** агентство. **Эн-би-си** гэжэ телекомпани совет хүтэлбэрилэгшын хэлэһэн үгые дэлгэрэнгыгээр толилһон, үргэнөөр дамжуулһан байна.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

ДАМАСК. Хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар Сириин-Ливанай хөөрэлдөөнүүд эндэ болоожо байна. Сири болон тэрэнэй арад Ливанай бэеэ даагһан ба дулдыдангүй бэшэ байдалые бүримүһэн дэмжэнэ, хүршэ оронгонь шуһа э...халалгата дайн байлдаае зогсоохын тула, ливанайхидай хоорондо национальна эбдэрэлгэ түйлаһанай ашаар энэ кризисые зайсуулан сарахын тула бүхы юумэ хэхэ байна гэжэ Дамаскын радио Ливанай президентын ерэһэн ушарые тайлбарилхадаа шэнжэлнэ. Ливанай газар дайда дээрэ амгалан байдал һэргээлгэдэ Сири туһа нүлөө үзүүлхэ зэргэтэй. Энэнь Ливанай болон Сириин арадуудай аша туһада харюусана гэжэ радио зааба.

США: ҺУНГАЛТЫН ЭХИН ШАТА

НЬЮ-ЙОРК. Нью-Гэмпшир штадта болоожо байһан һунгалтын кампаниин эхин шата президентын тушаалда кандидадаа дэбжүүлхын түлөө демократическа партида тэмсэлэй улам шангадажа байһые элирхэйлэн харуулба. Эндэ сенатор Г. Харт илалта туйлаа — һунгагшад-демокрадуудай 40 процентнь тэрэнэй түлөө дуугаа үгэбэ. Мүнөө болотор демокрадуудай дунда эгээл үргэнөөр дэмжэгдэхэ кандидат гэжэ тоологдоһон урдын вице-президент У. Мондейлэй түлөө — 29, харин сенатор Дж. Гленнэй түлөө һунгагшадай 13 процентнь дуугаа үгэбэ.

Нью-Гэмпширтэ Хартын туйлаһан гэнтын илалтые нютагай шэнжэлэгшэд тайлбарилхадаа, тусхайлбал, тэрэ урдын вице-президентдэ орходоо, энэ штадай һунгагшадай дунда ехэ алдар суугай байна гэжэ тэмдэглэнэ. Энэ урагшагүйдэлгые Дж. Картерай урдын захиргаанай дотоодын болон гадаадын политикын урагшагүйдэлгэтэй зэргэсүүлэн сасуулна.

Демокрадуудай хоорондо болоһон хёмороо зүришэлдөөн республиканецуудта ашатай туһатай байна гэжэ адаглагшад Нью-Гэмпширтэ дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тайлбарилхадаа тэмдэглэнэ. «Кандидатурануудаа дэбжүүлһэн демокрадуудай хоорондо болоһон тэмсэл Рейганиие дахинаа һунгаха арга олгохо байна гэжэ «Рейган-Буш-84» гэдэг комитедэй тусхай тушаалтад мэдүүлбэ», — гээд «Вашингтон пост» тэмдэглэнэ.

Нью-Гэмпширтэ болоһон һунгалтын урда тээхи тэмсэл республиканецуудай ба демокрадуудай хоорондохи илгаае харахаяа болиһон американ һунгагшадай урмаа хухаржа байһыень элирхэйлэн харуулба. Ушарынь гэхэдэ, мүнөө засаг барижа байһан республиканска партиин политическэ хараа шэглэлдэ зүрюу юушье дурадхажа шадахагүй байһанаа тэдэнэр элирхэйлнэ.

(ПУБЛИЦИСТИКЭ)

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО УЛАМ ҺАЛБАРХЫН ТҮЛӨӨ

Һунгалта... Энэ үгэ буряад хэлэндэ хэзээ бии болоһон байгаа хаб даа? Хэзээшье бии болоһон һаа, дүүрэн удхаяа имагтал Совет засагай үедэ олоо гэжэ һанагдана.

Ангиин дайсадай хараадаг «хүгүй гарбалтанай, улагүй гуталтанай» засагаа гартаа абажа, ёһотой демократиин илаһанай, Совет засагай мандаһанай һүүлээр юрын хүнүүд гүрэнөө хүтэлбэрилэлсэхэ эрхэтэй болоо һэн гүб даа. Тиигэжэ хэдэн жэл болоод лэ, СССР-эй, союзна болон автономито республикануудай Верховно, нютагай Соведүүд шэнээр һунгагдана гэжэ мэдэнэбди.

Эхэ, эсэгынгээ түрүүшын һунгалтада угаа баяртайгаар түхеэржэ байһые элеэр һанадагби. Улаан бүд дээрэ сагаан шэрээр аржыса бэшэгдэһэн уряае кузовтаа хадаһан ашаанай автомашина гүүртын ажалшадые һунгалтада абаашахаяа ерээ бэлэй. Мүнөө һанахадам, анханһаа хойшо Эхэ оронаймнай алишье нютагаархид һунгалтые бүгэдэ арадай һайндэр гэжэ тоолодог, тэрэ үдэрые ажалай бэлэгтэйгээр, сэдьхэлэй угаа ехэ дэбжэлтэйгээр угтаха гэжэ хаа хаанагүй социалис мүрысөө дэлгэрүүлдэг болоһон байна гээшэ аабза. Түрэл партиингаа, түрэ засагайнгаа ашые харюулжа, мүнөөдэрэйшье һунгалтые угтуулан, үнэн сэхэ ажалшаднай, урдаа хараха баатарнууднай, социалис мүрысөөнэй эршые мүн лэ шангадхаһан байна бшуу.

Урдахи һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн үе соо совет арад, тэрэ тоодо Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын ажалша түмэн оронойнгоо, республикынгаа экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын түлөө, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэһэн байна. **«Гүрэнэй засагай дээдын зургаанай урдахи һунгалтаһаа хойшо табан жэл үнгэрбэ. Энэ үемнай КПСС-эй XXVI съездын найруулан табиһан ехэшье, орёошье зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар шууд нэтэрүү ажалай, зохёохы ёһоной бэдэрэлгын, эрид шанга хүсэл оролдолгын үе болоо»**,— гэжэ Советскэ Союзай бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ КПСС-эй ЦК-гай зорюулан тунхаглаһан Хандалга соо хэлэгдэнхэй. Саашань залгуулаад уншахада, иимэ үгэнүүд бидэнэй сэдьхэлые баясуулна: **«Үнгэрһэн хугасаада оронойнгоо хүгжэлтын дүнгүүдые согсолходоо, мүнөө гүйсэд дүүрэн үндэһэ баримтатайгаар совет арадта иигэжэ элидхэжэ болоно: партиин зохёон табиһан политическэ хараа шугам бодото дээрэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ, ажахын болон соёлой байгуулалтада шэнэ амжалтанууд туйлагдаа, манай Эхэ орон улам бүри баян, хүсэ шадалтай болоо. Ленинскэ гадаадын политика—эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай политика удаа дараалан бэелүүлэгдэжэ байна».**

Арад зоной аша туһада бүхы ажалые эмхидхэн ябуулжа байдаг түрэл партимнай, түрэ засагнай олоной үмэнэ тоосодог һайхан заншалтай. Һунгалтын урда тээхи уулзалгануудай үедэ үгэ хэлэхэдээ, манай партиин, манай ороной хүтэлбэрилэгшэд энэ хугасаа соо юун хэгдээб, үшөө юун хэгдэхэб гэжэ нюуса нөөсэгүйгөөр хэлээ.

Үнэхөөрөөшье, үнгэрһэн үе соо ехэ юумэн хэгдэһэн байна. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ оронноймнай экономико нилээд хүгжөөгдөө. Национальна доходнай 18,6 процентээр дээшэлээ, тиихэдээ тэрэнэй ургалтын табанай дүрбэн хубиһаа дээшэнхинь ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ партиин ЦК-гай Хандалга соо заагданхай.

Манайшье республикые абажа харабал, омогорхомоор юумэ бии даа. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй хугасаада республика доторнай промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 5,2 процентээр ургажа, 1984 оной январиин 1-нэй байдалаар абажа харабал, 1754,2 миллион түхэригтэ хүрэһэн байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ промышленна шэнэ түхэлэй 500 гаран продукци үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Тиихэдэ үнгэрһэн гурбан жэлэй үедэ үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаһан продукциин шанарые һайжаруулха хэрэгтэ амжалта туйлагдаа. Бүхыдөө 100 гаран зүйлэй продукци Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй болонхой. Имагтал 1983 ондо 3056 һурагшадай һууритай һургуулинууд, мүн һургуулиин наһа гүйсөөдүй 2765 багашуулай хүмүүжүүлэгдэхэ эмхи зургаанууд баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Гэхэ мэтээр тоолоо һаа, экономикын болон социально-соёлой хүгжэлтые гэршэлһэн тоо, баримтанууд олон.

Мүнөө жэлэймнай һунгалта хадаа арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабаринуудые эршэмтэйгээр. дүүргэхын түлөө, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин болон декабриин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө шанга тэмсэлэй оршон байдалда болобо гээшэ. Гадна «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые оронноймнай олониитэ хоёр һарын туршада эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсээ. КПСС-эй ЦК-гай проект тухай һанамжа, дурадхалнуудые мэдүүлһэн бэшэгүүд манай редакцида орожо үргэлжэлһөөр. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, экономикыншье, социально-соёлойшье хүгжэлтын асуудал хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ дүтэ байна бшуу. Тиимэһээ хамаг юумэн хуу һайн байһай гэжэ өөһэд өөһэдынгөө дурадхалнуудые оруулан, гүрэн түрын удхатай асуудалнуудые олооро зүбшэн хэлсэдэг гурим манда батажанхай байна ха юм.

Депутадта кандидадуудаар эрхим хүбүүдээ, эрхим басагадаа арад зомнай нэрлэдэг. Мүнөөшье һунгалтада халуун бэлэдхэлэй эхилхэдэ, мүн лэ эрхим түрүү түлөөлэгшэднай СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд болгогдон нэрлэгдээ ха юм. Жэшээнь, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай болон Национальностьнуудай Соведүүдтэ һунгагдаха депутадуудта кандидадуудаар ЛВРЗ-гэй слесарьнүүдэй бригадир, Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша Ю. Н. Родьев, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. П. Калашников, 834-дэхи СМП-гэй модошо дархашуулай бригадир, РСФСР-эй габьяата барилгашан В. Ц. Санданов, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай залуу нэхэгшэдэй түрүүшүүлэй нэгэн Н. Г. Гладких, РСФСР-эй арадай артист, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Д. Ц. Дашиев, Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан, Буряадай АССР-эй габьяата малшан З. Ц. Гылыкова, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор М. И. Семенов, Кабанскын районой Хандалын совхозой түрүү тракторист Н. И. Калашников, Хоримн районой Анаагай совхозой ахалагша хонишон, Буряадай АССР-эй габьяата малшан Д. Ж. Дондокова болон бусад нүхэд нэрлэгдэһэн байгаа.

Засаг түрэеэ һунгахаяа
Залуушье, наһатайшье
һунгагшадай
Һунгуулиин урнанууд
тээшэ
Һубарижа ябахыень
харахада,
Этигэлэй, найдалай галхан
Энеэбхилһэн нюдэндэнь
носонхой!

Засагайнгаа дээдын органдо эрхим түрүү нүхэдөө һунгаад байхадаа, элдин сагаан дэлхэй дээрэмнай эб найрамдал мандаха гэжэ хүн бүхэн этигэнэ, түрэл Коммунис партиингаа сэсэн мэргэн политикада найдана.

«Манай оронной саашанхи хүгжэлтын түсэбүүдые табижа байхадаа, дэлхэй дээрэ тохёолдоһон байдалые хараада абангүй байжа шадахагүйбди. Харин дэлхэй дээрэхи байдал орёо х...эр, шахардуу гэжэ таанар мэдэнэт. Иимэ эрхэ байдалда гадаадын политикын талаар партиин ба Совет гүрэнэй үнэн зүб хараа шугам ехэ удха шанартай болоно»,— гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненко КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ һэн. Саашань үргэлжэлүүлэн хэлэхэдээ, тэрэ иигэжэ онсолһон байна: «... **эдэ һайн һайхан гол ёһонуудта харюусамаар гадаадын эдэбхитэй политика, дэлхэйн ядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие абарха талаар политика бүридхэгдэн хараалагдаһан байгаа. КПСС-эй һүүлэй съездүүдэй шиидхэбэреэр мүнөөнэй түүхын шатадахи эб найрамдалай политикын гол шэглэлнүүд хараалагданхай. Тиин эб найрамдалай ленинскэ энэ политика со... дээрээ дэлхэ... дуудай бодо... харюусана. ... бидэ нэгэшье... хагүйбди гэж... дүүлнэбди».**

Коммунис ... найдуулгые ... даа, совет хү... дэ омогорхо... рэһэн байха. ... тиингаа зох... байһан эб ... литикын үшөө ... мандахын түл... химээр ажал... жалтын туйл... тэмсэхэ уялга... гү?! Үсэгэлдэр... үдэрые һайн... байбал, мүнөө... наар хүдэлм... мүнөөдэр зар... та туйлаа һаа... ехые туйлаха ... баримталан ... жиирэй ... эхилээд, үндэ... шад хүрэтэр ... нангин уялга ... тэйл.

Ажалай ү... түлөө тэмсэл... улам эршэдэ... ноймнай карт... тэмдэглэгдэзэ... талмайһаа эхи... май хүрэтэр ... сөөнэй улаан ... заан ойро зү... бү алдаг лэ ... урна руу бэ... зүүраа үрээ...

Ц. ...

Нютаг нютагай һонин

ХҮНДЭТЭЙ ЭМШЭН

Светлана Жаповна Мандагаева Ахын районой түб больницада терапевтээр хүдэлнэ. Ажал хүдэлмэреэ һайн мэдэхэ, хүн зондо зохид зөөлэнөөр хандадаг тула тэрэ ганса хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда бэшэ, харин районойнгоо бүхы хүн зоной дунда хүндэтэй болоо.

Бэрхэ мэргэжэлтэ үбшэнтэниие больницадаа эмшэлээд лэ уялгаяа хизаарладаггүй, холын фермэ, гүүртэ отаранuудаар, ашагта малтамалнуудые бэдэрдэг геологуудай партинуудаар ябажа, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдые үзэдэг, туһалдаг.

Район соогуур ябахадаа, Светлана Жаповна хүнүүдтэй зохидоор хөөрэлдэдэг, заабари, туһаламжа үгэдэг, лекци ба элидхэл уншадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Ж. Мандагаева.

Д. ДУГАРОВАЙ фототекст.

ВЕТЕРАНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Партиин, ажалай болон дайнай ветерануудай залуушуултай уулзалга Турунтаево тосхондо болобо. «Прибайкалец» колхозой профкомой түрүүлэгшэ, һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ В. П. Нагаев уулзалгые нээгээ.

Ветеранууд С. Д. Васильев, А. А. Добрынин, М. Ф. Олейников, С. К. Бурмакин, Н. П. Галкин гэгшэд, партийна хүдэлмэри, ажал, дайнай жэлнүүд тухай дурсажа, СССР-эй Верховно Соведэй түрүүшын һунгалта тухай һонирхолтойгоор хөөрөө. Тиихэ үедэ тэдэнэр һунгуулиин комиссинуудай гэшүүд байхадаа, һунгагшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ямараар ябуулдагынь сугларагшадые һонирхуулаа.

Турунтаевай сельсоведэй түрүүлэгшэ Л. М. Бабинцева Соведүүдэй хүдэлмэри тухай хөөрэхэ зуураа, һунгалтын үдэр нэгэ хүн шэнгээр ерэжэ, дуугаа үгэхыень зуулуушуулые уряалаа. Удаань үгэ абаһан «Прибайкалец» газетын редакторай орлогшо Н. Ф. Угрюмов редакциингаа хүдэлмэри тухай хөөрөөд, редакциин дэргэдэ партиин, ажалай болон дайнай ветерануудтай уулзалганууд эмхидхэгдэнэ гэжэ мэдээсэһэн байна. Энэ уулзалга районой соёлой байшангай уран һайханай коллективэй табиһан концертээр дүүрэ.

А. АЛИЗАДЭ.

Прибайкали.

ДУУГАА НЭГЭДҮҮЛНЭД

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалай шахардуу болоһон сагта түрүү үзэлтэй дэлхэйн бүхы хүн зон эб найрамдалай түлөө тэмсэлээ шангадхана. Энэ нангин хэрэгтэ районоймнай ажалшад өөһэдынгөө хубитые оруулжа байдаг.

Районоймнай колхоз, совхозуудай ветеринарна албанай ба гүрэнэй ветеринарна сетиин хүдэлмэрилэгшэд 800 түхэриг мүнгэ Эб найрамдалай жасада дамжуулжа, амгалан байдалай түлөө тэмсэгшэдтэй дуугаа нэгэдүүлнэ.

Н. МИТЫПОВА.

Бэшүүр.

ЭХЭ-ГЕРОЙН ХУБИТА

Ноёхоной мэдээжэ хонишон Жамбал Бэликтуевич Санжиев тэрэнэй наһанайнь хани нүхэр Хандацоу Очировна хоёр үнэр баян айл юм. Ажалша бэрхэ энэ бүлэдэ хүмүүжүүлэгдэһэн 10 хүбүүд, басагадай ехэшүүл багша, экономист, инженерээр хүдэлнэд, харин тэдэнэрэй дүүнэр институт болон дунда һургуулида һурана.

Хандацоу Очировна «Эхэ-геройн» нэгэ һарын пенсиие энхэ тайбанай жасада дамжуулба.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ЭРХИМҮҮДЫНЬ ТОДОРБО

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой ба эд хэрэглэгшэдэй предприятинуудай комсомол-залуушуулай бригаданuудай дунда дэлгэрһэн 1983 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдобо. Түсэбтэ даабаряа 17,3 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн Улаан-Үдэ хотын эхэнэрнүүдэй гадар хубсаһанай 3-дахи ательегэй А. Колосовагай бригада социалис мүрысөөндэ илаба гэжэ ВЛКСМ-эй обкомой бюро, Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын коллеги, нютагай промышленностиин ба ажаһуудалай-коммунальна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой президиум тогтообо.

Хүнгэн плати оёдог 2-дохи ательегэй Г. Кузнецовагай, Хоринн районой үйлэдбэриин управлениин Б. Намсараевагай комсомол-залуушуулай бригаданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараа.

ВЛКСМ-эй обкомой бюро, Худалдаа наймаанай министерствын, нийтын эдеэ хоолой управлениин коллегинүүд. Буркоопсоюзай правлени, гүрэнэй худалдаа наймаанай болон эд хэрэглэгшэдэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой президиум комсомол-залуушуулай бригаданuудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр гүрэнэй худалдаа наймаанай коллективүүдэй дунда Улаан-Үдын нэгэдэхи горпищеторгын 61-дэхи магазинай коллективтэ нэгэдэхи һуури олгоо. Кабанскын районой Брянска ОРС-ын 17-дохи магазинай коллектив хоёрдохи, «Юбилейный» универмагай «Эрэшүүлэй хубсаһан» гэжэ секциин коллектив гурбадахи һууринуудта гараа.

Буркоопсоюзай коллективүүдэй дунда Баунтын районой нэгэдэхи магазинай, Мухар-Шэбэр тосхоной универмагай «Культтовары» таһагай. Нарһатын загаһанай кооперативай пекарниин коллективүүд шалгарһан байна. Нийтын эдеэ хоолой эмхи зургаануудай дунда ресторануудай ба столовонуудай нэгэдэхи трестын «Байгал» гэжэ ресторанай комсомол-залуушуулай бригада илаһан байна.

Манай корр.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ СЛЕТ

Һаяхан Багдарин һууринда ажалай залуу түрүүшүүлэй слет үнгэргэгдэбэ. БАМ-ай Буряадай участогай, Ципиканай прииискын, предприятинуудай болон колхоз, совхозуудай түлөөлэгшэд тэндэ хабаадаа. 1983 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ бүлэг залуу түрүүшүүлдэ олгогдобо.

670-дахи барилга-хабсаралгын поездын отделочнигуудай комсомол-залуушуулай бригадын бригадир Г. Жигжитова «БАМ-ай эрхим залуу барилгашан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэнэй даадаг коллектив недондоной дүнгүүдээр республикын барилгашадай дунда шалгараа.

Түүхэдэ Багдаринай геологическа экспедициин хүдэлмэрилэгшэ В. Шелковниковто «Эрхим залуу геолог». Монгойн совхозой комсомол-залуушуулай гүүртын малшан В. Дармаевта «Эрхим залуу мал адуулагша», 2200 килограмм һү һаажа, район доторoo дүрбэдэхи һуури эзэлһэн Т. Селезневада «Эрхим залуу һаалишан» гэһэн нэрэ зэргэнүүд олгогдоһон байна.

* * *

ВЛКСМ-эй райком районной газетын редакцитай сугтаа ажалай залуу түрүүшүүлтэй түхэреэн столой дэргэдэ уулзалга эмхидхээ.

Муяын леспромхозой комсомол-залуушуулай бригадын бригадир Д. Рузанов, 670-дахи СМП-тэй отделочнигуудэй бригадир Г. Жигжитова болон бусад үгэ хэлэхэдээ, ажалайнгаа амжалта, дутагдалнууд дээрэ тогтохо зуураа, сентябрь һарада тэмдэглэгдэхэ районойнгоо 60 жэлэй ойн баярые эрхим амжалтануудаар угтахабди гэжэ тэмдэглээ.

Е. БОГАЧЕВ.

БЭДЭРЭЛГЭ БА НЭЭЛ...

АРХЕОЛОГУ... ОЛДОШОН...

Арменнин археологууд дунда зуун жэлнүүдэй үеын хэрэм малтахадаа, ханадань клинописнэ бэшэгтэй шулуу олобо. Манай эрын урда тээхи VIII зуунай үедэ урартануудай хаан нэгэдэхи Аргишти гэгшын үе сагта тэрэнь хамаатай юм. Имагтал Аргишти 2766 жэлэй саана Эргуни гэдэг хэрэмэй эхи үндэһэ табиһан юм. Хожомоо тэрэнь дэлхэйн эртэ сагай городуудай нэгэн Ереван хото болотороо ургаһан байна.

— Армениин ниислэлэй эхи үндэһэ табигшын нэрэтэй холбоотой бүхы юумэнүүд бидэниие ехэтэ һонирхуулдаг, — гэжэ Армениин ССР-эй Наукануудай Академиин археологиин ба этнографиин институдай директорэй орлогшо Геворг Тирацян хөөрэнэ. — Энэ талаар болоходоо, дунда сагай үеын хэрэмэй шулуун дээрэ олдоһон урартануудай һиилэмэл бэшэг һүүлэй арбан жэлэй туршада армян археологуудай эгээл сэнтэй һонин олдошонуудай нэгэн болоно гээшэ.

Арменидэ археологуудай хэхэ ажал захагүй ехэ юм. Бүри энэ зуунай эхеэр академик Н. Я. Марр гэгшэ дунда саг үеын оройн жэлнүүдтэ хамаатай хэдэн тосхонуудай үлэгдэл эндэ шэнжэлһэн байна. Тиихэдэ саг үргэлжэ малталганууд хэгдэжэ эхилһэн байгаа. Тэрэнэй ашаар һонирхолтой зүйлнүүд олдоһон юм. Тэдээнгүйгөөр мүнөө нэгэшье археологическа хүдэлмэриин хаһа саг миил юрэ үнгэрдэггүй.

— Армениин археологууд яһала ехэ бэрхэшээлнүүдтэн ушардаг. — гэжэ Геворг Тирацян хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ, — Эдэнь юунтэй холбоотойб гэхэдэ, түүхээр баян Армениин газар дайдын ехэнхи хубинь Совет Армениин газаа тээ оршодог юм. Гэбэшье, манай олоһон тэдэ элбэг баян баримта материалнуудай үндэһэн дээрэ армян арадай уг түүхые гол түлэб тайлбарилжа шадагдана гээшэ. Һүүлэй арбан жэлэй туршада институт хадаа антична саг үеын түүхэтэ үзэгдэлнүүдые шэнжэлхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан байна. Тиимэһээ институдай эрдэмтэдэй хүтэлбэри доро республикын эгээл эртэ сагай газар нютагуудта — Арташат, Гарни, Зангезур мэтын нютагуудта бэд... ехээр хэһэ...

Эдэ бэд... һэнэй эсэс... археологиче... териалнууд... Эрдэмтэд ... рилхадаа ... Армениин ... хай эрдэм ... рүүлэн, то... римдаа нэ... байна. Жэ... тээшэ, Инд... Македонски... раһан газа... тоодо Арме... тонууд ол... һайн ушар... дэһэн гэжэ... Мүнөө эн... ушар шал... лэгдэжэ ... байһан бар... логуудай ж... тэнүүдэй ... шээлэн та...

Тиихэтэй ... хеологическ... хай мэдээс... Тэдээн соо... үнинэй ... нуудые бата... шэнэ һони... нуудые ... руулна.

Ереванда... хын музейн ... хүдэлмэрилэ... нигэжэ хө... шээнь, Идж... Саригюх то... ажахын кла... лыень заһа... рай гүнээгы... най морито... дөөлүүлэгд... ринойнь то... дошобо ха. ... жуугаар эх... рөөнүүд ш... даа олдобо... гурим боло... роод олдоһо... даа энэ сэр... шажантан б... най жэлнү... соогуур гар... рэгшэ байба...

Һүүлшын ... сезоной ү... ушаа — пеэ... ажахын үй... рамикын ... олдоһон ба... хы зүйлнүү... үедэ хамаат... тична Ар... зүйлөөр ехэ... һые, улаан... шабараар ... рилдэг бай... гэршэлэн х...

АПН-эй ...

СПОРТ

КОМАНДААРАА ЭРХИМЛЭБЭ

Эрхүү хотодо самбо барилдаагаар 1966 — 1967 онуудта түрэһэн спортсменүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө нэмэл мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Эндэ Улаан-Үдэ, Ангарск, Усолье-Сибирское хотонуудай, мүн Эрхүүгэй областиин «Динамо», «Буревестник» бүлгэмүүдэй спортсменүүд хабаадалсаа.

Нэмэл мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, илангаяа тренернүүдтэ 1984 ондо ямар бэлэдхэлтэй спортсменүүдтэй боложо байһанаа тодоруулхадань ехэ туһатай байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Улаан-Үдэһөө мүрысөөнэй найман шэгнүүртэ хабаадаһан барилдаашад сооһоо табан хүнийнь нэгэдэхи һуури эзэлжэ гараа.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэ Александр Доржиев 1984 ондо Приморьин хизаарай Большой Камень хотодо үнгэргэгдэһэн зонын мүрысөөндэ чемпион боложо ерээ һэн. Мүнөө 48 килограммай шэгнүүртэ барилдахадаа, диилэжэ гараа бшуу. Тус клубай гэшүүн Түмэн Санжиев 60 килограммай шэгнүүртэн сооһоо шалгараа. Командын нүгөөдэ гэшүүд — Станислав Невзоров, Алексей Изотов гэгшэд 65—75 килограммай шэгнүүртэн сооһоо эрхим гэгдээ бшуу. 1983 ондо Калинин хотодо «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлһэн Максим Патрушев эндэ мүн лэ эрхимлэбэ.

Командануд хоорондын дүн гаргахада Улаан-Үдын суглуулагдамал команда түрүү һуури эзэлээ. Удаадахи һууринуудта Эрхүүгэй областиин «Динамо», «Буревестник» бүлгэмүүдэй командануд гараба.

Н. ИВАНОВ.

ШАТАРАЙ ҺОНИН

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой шатарай клуб соо Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Эндэ 40 шатаршад хабаадалсана.

Нааданай түрүүшын үдэр Владимир Умяров Степан Шулуновые бэлэхэнээр шүүһэн һаа, хоёрдохи уулзалгадаа тэрэ хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер Виктор Максимовта диилдэхэ баатай болоо. Максимов түрүүшын үдэр нэгэдэхи разрядтай Будажап Зандановые мүн лэ шүүһэн байгаа.

Судна бүтээлгын заводой инженер Александр Разумов үрэ-жэмэсэй станциин хүдэлмэрилэгшэ Виктор Шарипов, хүүгэдэй спортын 8-дахи һургуулиин тренер Виктор Шагдыров гэгшэдые шүүжэ, шухала хоёр очкотой болобо. Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наадаһан Анатолий Митупов республикын физкультура болон спортын комитедэй инструктор Семен Баировые шүүһэн байна. ЛВРЗ-гэй инженер Анатолий Раднаев, Борис Сандаков, Владимир Балханов гэгшэдые, Сергей Прутовой (ЛВРЗ) Иринчинов Бабуев хоёрые шүүжэ гараа.

Мүрысөөндэ багшанарай институдай багша Светлана Жеребцова, 41-дэхи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Валентина Голинецкая хоёр хабаадана. Тэдэнэр түрүүшын уулзалгада Валерий Раднаев, Борис Арсентьев гэгшэдые шүүһэн байгаа.

* * *

Эдир наһатайшуулай дундаһаа долоодохи һургуулиин Слава Кузнецов, дүрбэдэхи һургуулиин Тимур Иванов, 35-дахи һургуулиин Женя Бартынов гэгшэд гурбан уулзалгын удаа тус тустаа 2,5 очкотой болонхой. Басагад сооһоо 33-дахи дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша Дарима Гуржапова гурбанһаа гурбан очкотой болобо. Бага наһанай басагадай дунда үнгэргэгдэһэн наадан дүүрэжэ, городой чемпионой нэрэ зэргэдэ Оюна Цыреннимаева хүртэбэ. 17-дохи һургуулиин 4-дэхи классай һурагша Оюна долоонһоо 6 очко абажа шадаа.

* * *

Кемерово хотодо дээдэ һургуулинуудай студентнүүд болон аспирантнуудай дунда шатарай наадан эхилбэ. Манай республикын нэрэ солые багшанарай институдай физико-математикын факультедэй студентнэр — спортын мастерта кандидат Михаил Леонов, республикын чемпион Баир Буруев, технологическа институдай студентнэр Тимур Баиров, Эдуард Халудоров, Анна Столярова гэгшэд хамгаална. Эндэ эрхим амжалта туйлаһан шатаршад Красноярск хотодо студентнүүдэй дунда үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадаха эрхэдэ хүртэхэ юм.

Л. ГАРМАЕВА.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Эб найрамдал, ажал, коммунизм байгуулгын түлөө. «Бата нэгэдэл» — түрүү бэшэг. «Оронноймнай үдэр бүхэн Гимнын хүгжэмөөр эхилдэг» — репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эршэтэ ажалаараа дуугаа үгэнэбди» — Я. Николаевай статья. «Огторгоймнай хододоо сэбэр байг лэ» — В. Бадмаевай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Байгуулалта» — Н. Балдановай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Диилдэгшэдгүйгөөр» — Г. Шелкуновагай мэдээсэл. «Хүүгэдэй түрүүшын саад» — Л. Гирченкын статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Үхибүүдтэ — фильм. «Подснежники». 11.10 — С. Кацай зохёолнуудай концерт. 11.40 — «Ан амитадай байдал». 12.40 — Һүүлэй һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Һүүлэй һонин. 15.35 — «Сибирь болон Алас Дурнаар» — баримтата фильмүүд. 16.40 — Грузин арадай дуунууд. 17.15 — «Россин санын зүргэ». 17.45 — «Дохёсгоо угыт, горнистнар!» 18.15 — Конькиин спортоор дэлхэйн чемпионат. Спринт. Норвегиһээ дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 18.45 — «Байгал». 18.55 — Буряад хэлэнэй хэшээл.

Москва. 19.30 — Цыган хүгжэмэй «Майсиго» ансамблиин концерт

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал». 20.20 — «Экономическа һуралсал».

Москва 20.35 — «Укрощение огня» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22.30 — «Укрощение огня» (2-дохи сери). 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика 9.15 — «Эрдэм мэдэсэ — бата мэдэрэя — үйлэ хэрэгүүд» — баримтата фильм. 9.35 — Сергей Орловой уран шүлэг. 10.05 — «Ород хэлэн». 10.35 — «Не к свадьбе будь сказано...» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11,00, 13.45— Испан хэлэн. 11.30 — «Совет уран зурагай искусство». П. Д. Корин. 12.15 — «Эрдэм наука ба ажабайдал». 12.45 — В. Скотт. Ажабайдалайнь, творчествынь шатанууд. 14.15 — «Ажахы эрхилэлгын һургуули». 14.45 — «Манай дулаан байра» — телеочерк. 13.15— П. И. Чайковский (фортепианын оркестртэй наадаха 1-дэхи концерт). 15.50 — «Хүдөөгэй час». 16.50 — Һүүлэй һонин. 16.55 — 18.45 — Забһарлалга.

Москва. 18.45 — Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. Швециһээ дамжуулга.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Гос... ственного комитета Бурятской АССР ... делам издательств, полиграфии и ... ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Лени... Н-01349. Заказ № 55. Индекс ...